Nº 298. Aº 1860.

VRIJDAG 14 DECEMBER.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is ƒ 24 's jaars of ƒ 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, Nº 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels.... ƒ 1.—
Iedere regel meer. . . . . - 0.20
Andere Advertentiën per regel . . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

KOLONIEN.

(Per Overland-Mail.)

BATAVIA 29 October.

De Javasche Courant meldt dat met de gouvernements stoomer Java den 25 october jl. berigten zijn ontvangen van Bandjermasin, loopende tot den 20 van dezelfde maand. Wederom zijn vele hardnekkige gevechten geleverd, waarin echter onze troepen, hoewel niet zonder verlies, de overwinning mogten behalen.

De toestand van zaken had in de laatste zes weken een zoo gunstigen keer genomen, als men maar eenigins had durven hopen, welke uitkomst voornamelijk is toe te schrijven aan de volharding en de spoedige en energieke maatregelen, die door de meeste officieren genomen werden, en aan het flinke gedrag der oude troepen. Later zullen meer uitvoerige berigten, ter zake dienende, worden medegedeeld.

— Den 17 october jl. arriveerde ter reede het stoomschip Palembang, gezagvoerder A. G. Bosch, aanbrengende o. a. de Engelsche mail, loopende tot den 10 september.

— Per stoomboot Batavia, kapitein Nije, zijn den 25 october door het postkantoor alhier verzonden: Per overlandmail via Marseille 8759 stuks, via Triest 2823, via Southampton 513, te zamen 11,595 stuks. Naar Singapore 1722, Banka 167, Palembang 207, Blouw 78 en Billiton 16, te zamen 2190; totaal 13,785 stuks.

— Uit eene opgave van het bedrag der ingetrokken koperen munt en der ingewisselde en vernietigde, alsmede van de nog niet ingewisselde recepissen op ultimo september 1860 blijkt dat naar Nederland was verzonden ter realisatie ƒ 14,713,351; dat in Indië ten onbruikbaar te zijn gemaakt was verk. ƒ 2,762,249; dat te Soerabaija tot staven was versmolten en doorgekapt ƒ 1,336,271, en dat in Indië in de depots zich bevond ƒ 14,032,804; te zamen ƒ 32,811,675.

Van de in omloop gebragte recepissen ad ƒ 26,600,000, waren ingewisseld ƒ 15,218,572, zoodat nog in omloop bleef ƒ 11,381,428; van de ingewisselde was vernietigd ƒ 15,137,072, en aangehouden ƒ 81,500.

— Ten vervolge van het vroeger gemelde kan het navolgende worden medegedeeld nopens den stand van zaken bij het gymnasium Willem III. Door het collegie van curatoren zijn tot heden in het geheel 68 leerlingen toegelaten, waaronder slechts 4 externes. Met uitzondering van 5 internes zijn thans allen op het gymnasium aanwezig. Bovendien zijn nog 29 aanvragen om eventuele plaatsing bij het collegie ingekomen. De gezondheidstoestand is hoogst voldoende, welke omstandigheid des te meer is te waarderen, daar voor de meeste leerlingen een nieuwe leefregel is aangevangen. Het onderwijzend personeel zal weldra eene belangrijke versterking erlangen door de aankomst per Kosmopoliet, van de heeren dr. J. Meuleman, dr. L. W. G. de Roo, A. N. Clavier en G. F. Geselschap, respectievelijk bestemd om als conrector, praeceptor. docent in de Fransche en docent in de Engelsche taal, aan het gymnasium te worden opgenomen.

— In de bestuursvergadering van de Nederlandsch-Indische Maatschappij van Nijverheid den 16 jl. zijn benoemd: tot gewone leden de heeren E. A. Lange, dirigerend officier van gezondheid te Batavia, en P. A. van Blommestein, suiker-fabrikant te Pekalongan; tot gewone leden, tevens leden-correspondent, de heeren C. Bosscher, resident van Menado, en W. J. A. Nieuwenhuisen, ingenieur te Tagal, en tot leden correspondent de heeren P. Severijn, adsistent-resident te Padang, en R. C. van der Palm, adspirant-ingenieur te Cheribon.

ZUID- EN OOSTER-AFDEELING VAN BORNEO. — Volgens een van Soerabaija per telegraaf ontvangen berigt, heeft de majoor Schuak, met 200 man, eene benting te Boekit Menang na een hevig kanonvuur, doch zonder bres te schieten, omsingeld en genomen, bij welke gelegenheid de 1ste luit. Hamming sneuvelde en de kapit. Graas benevens 8 soldaten gewond werden. De majoor Schuak zou in de eerste dagen van october met eene sterke kolonne naar Batoe Mandi oprukken, alwaar volgens geruchten nog 4 bentings waren opgerigt, die door p. m. 1500 man werden verdedigd. Het gerucht, dat demang Lehman gedood zou zijn, is niet bevestigd.

Verdere bijzonderheden zijn voor alsnog bij de Regering niet bekend.

— De berigten van de afdeeling Koetei loopen tot den 10 september.

De gunstige politieke verhouding van het Gouvernement met het Sulthans bestuur aldaar bleef voortduren. Volgens verklaring van eenen Koeteischen handelaar zou het de panderan Perbatasari zijn, die de opstandelingen van uit het Moeara Pahoesche van zout, kruid en wapenen voorziet, welke pangeran door het Sulthans bestuur ter verantwoording opgeroepen, aan die oproeping nog geen gevolg heeft gegeven.

Ter hoofdplaats Bandjermasin bleef alles gedurende de maand september rustig.

SAMARANG. — In den avond van 4 dezer heeft in het district Grogol een hevige orkaan gewoed, gepaard met stortregens, waardoor een en zestig inlandsche woningen in de dessa's Daleman, Karangmalang, Belah en Patar geheel zijn omgerukt. Bij dit ongeval zijn echter geene menschenlevens te betreuren.

PREANGER-REGENTSCHAPPEN. — In sommige districten van de afdeelingen Soekapoera en Soemedang hebben zich in den laatsten tijd eenige gevallen van natuurlijke pokken en koortsen voorgedaan. Door spoedig verstrekte geneeskundige hulp is de ziektetoestand veel verbeterd. De kinderen beneden de 12 jaar hebben eene revaccinatie ondergaan.

Zoowel de rijst als de tweede gewassen zijn goed geslaagd. Op sommige plaatsen is men reeds begonnen de velden te bewerken voor den aanstaanden planttijd en de bibiet uit te werpen. De koffijoogst bedroeg 10,000 picols boven de raming. De hoedanigheid van dit product is over het algemeen goed. Van de theecultuur zijn mede gunstige resultaten verkregen. De proeven met de cultuur van vreemde gewassen worden steeds voortgezet. In weerwil der grootste zorgen, is het niet mogen gelukken den aanplant van de in mei dezes jaars ontvangene zaden van de rhammus utilis en chlorophorus (groene indigo) te doen slagen.

Met het werk aan den militairen weg is men gevorderd tot ver voorbij Parong Koeda. De werkzaamheden worden steeds met den grootsten ijver voortgezet.

BANTAM. — Den 6 dezer zijn in het district Warong-Goenoeng, afdeeling Lebak, ten gevolge van een hevigen wind omgewaaid 47 huizen, 44 padi loemboengs en 10 karbouwkralen, bij welk ongeval twee inlanders ligt gewond zijn.

PALEMBANG. — Den 13 september is op de hoofdplaats Palembang een brand ontstaan, die 28 huizen in de asch legde. De oorzaak van deze ramp was onvoorzigtigheid. Men berekende de schade op eene waarde van omstreeks ƒ 8500. Door spoedig aangebragte hulp is het mogen gelukken den brand te stuiten en verdere onheilen te voorkomen.

AMBOINA 4 october. — De negorijen Waisamoe en Kairatoe, op de zuidkust van Ceram, zijn in verzet gekomen. De overste de Braband, met 125 man derwaarts gezonden, heeft Waisamoe in de asch gelegd, terwijl Kairatoe door de opstandelingen is verlaten. De vijand wordt verder in het bosch en het gebergte opgespoord. De oorzaak van den opstand schijnt het Kokian-verbond te zijn.

TIMOR. — De hoofden van Manobait zijn te Koepang geweest, om hunne gehechtheid en onderwerping te toonen. Vele ziekten en sterfgevallen in de binnenlanden door koorts en pokken.

WESTERAFDEELING VAN BORNEO. — Aan den oever der Bantanan-rivier zijn steenkolen ontdekt, die van goede hoedanigheid moeten zijn. Een nader onderzoek wordt ingesteld. De gezondheidstoestand was bevredigend.

MONTRADO. — Den 23 september is de bazar te Bengkayang, bestaande uit zestig huizen, in den tijd van een paar uren afgebrand. Niettegenstaande alle pogingen, zoowel van de zijde der bewoners als van die der militaire bezetting, is het niet mogen gelukken het vuur, dat door een hevigen wind werd aangewakkerd, te keer te gaan. Bij onderzoek bleek, dat de brand, door onvoorzigtigheid ontstaan, is aangevangen in de woning van den Klingalees Doezin. De schade bedraagt ongeveer ƒ 90.000.

MAKASSER. — Zr. Ms. stoomschip Reinier Claessen is den 1 october ter hoofdplaats teruggekeerd van eene reis naar Mandhar, Kajeli, Palos en Toli Toli; overal behalve te Balangnipa Mandhar was voldaan aan den eisch om schadevergoeding wegens zee- en strandroof. Er werden geene zeeroovers ontmoet. De doeloeng van Lamoeroe heeft zijdelings verzocht te Makasser vergiffenis te mogen komen vragen. Kraeng Segeri, zoon van den leenvorst van Boni, is te Makasser gekomen, om over zijne belangen te spreken.

CHERIBON. — Het Engelsche barkschip Daniel Jeffries, gezagvoerder Daniel Jeffries, komende van Pasoeroean via Soerabaija en beladen met 4500 picol suiker, bestemd voor Glasgow, is op den 8 october, des nachts ten 12 ure, op het middenste rif der Boompjes-eilanden gestrand. Langzamerhand liep het vaartuig vol water, zoodat de kapitein met zijne vrouw en drie kinderen, en de equipage, den daarop volgenden dag des middags ten 5 ure dezelve hebben moeten verlaten, zich inschepende in drie booten en slechts de meest noodzakelijke kleedingstukken medenemende. Eene boot met den gezagvoerder, diens familie en drie matrozen, is op den 10 october des middags ten 4 ure te Indramajoe aangekomen en de twee overige vaartuigen in den laten namiddag van den volgenden dag.

In den avond van den 10 october zijn eenige praauwen met koelis, onder medegeleide van de matrozen, die met den gezagvoerder waren aangekomen, naar de plaats van het ongeluk vertrokken, ten einde te trachten zooveel mogelijk nog een en ander van schip of lading te redden. Die matrozen en praauwen zijn echter den 12 october des avonds wedergekeerd, de tijding medebrengende, dat in weerwil van de meest naauwkeurige onderzoekingen er niet het minste meer van het schip te zien was; volgens gissing zou hetzelve van de klippen gezakt en in de diepte der zee verdwenen zijn.

Aan gemelden gezagvoerder met zijne familie en de equipage zijn alle mogelijke hulp en bijstand in hunne nooddruftige omstandigheden verleend. De ter reede van Cheribon liggende kruisboot n.º 37 is mede onmiddellijk na het vernemen der stranding tot het verleenen van hulp afgezonden.

— Als passagiers van Java naar Nederland vertrokken: Per *Allegonda Jacoba*, kapit. Deurholt, de heer W. Bourne. — Per *Noach*, kapit. Wierikx, de ontslagen 2de luit. der infanterie J. L. Jonxis.

Door Zijne Exc. den Gouverneur-Generaal van Nederl. Indië zijn de volgende beschikkingen genomen:

Civiel Departement.

Benoemd: tot comm. control. der ink. en uitg. regten te Batavia H. Schouten; tot adjunct-boekh. bij den ontv. der ink. en uitg. regten te Batavia C. Willems; tot comm. bij den ads.-res. van Madura J. Nettekoven; tot comm.-contr. der ink. en uitg. regten, tevens havenmeester, te Pasoeroean J. Raaf; tot lid van de sub-comm. van onderw. te Serang (res. Bantam) J. L. G. Rutte; tot élève bij de tinmijnen op Banka C. de Kock van Leeuwen; tot raadsheer in het Hooggeregtshof van Ned. Indië mr. F. M. C. Pels Rijcken; tot Ned. vice-consul te Shanghae de heer Th. Kroes; bij den zoutaanmaak te Grissee (res. Soerabaija), tot zout-hoofddepôt-pakhuismeester (standpl. Mandjar) A. Mahieu; ter algem. secretarie, tot 1sten comm. mr. P. A. Matthes en jhr. mr. H. L. Wichers; tot 2den commies G. H. van Zijll de Jong, met bepal. dat hij als zoodanig wordt toegevoegd aan den secret. van den raad van Ned. Indië; tot 3de commiezen P. C. G. Philips en jhr. J. H. Hora Siccama; bij de directie der burgerl. openb. werken, tot 3den commies A. N. Dinger.

Ontslagen: eerv., uit zijne betrekk., wegens ziekte, onder toekenning van wachtg., de opzigter der 3de kl. bij 's Lands burg. openb. werken F. F. W. van der Waag; uit 's Lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de ambten. op wachtgeld J. P. Brouwer.

Gesteld: ter beschikk. van den resid. van Palembang, de buitengew. klerk bij de algem. rekenk. S. A. Buddingh.

Werkzaam gesteld: bij de burg. openb. werken, de door Z. M. benoemde adspirant-ingenieur A. A. Overgaauw Pennis, met bepal. dat hij werkzaam zal zijn onder de bevelen van den eerstaanwezenden ingenieur in de resid. Samarang en verblijf houden ter hoofdplaats van dien naam.

Voorloopig gesteld: ter beschikk. van den direct. der openb. werken, de ambt. op wachtg. C. van Reyn.

Hersteld: bij de burg. openb. werken, in activiteit, de architect P. J. Dumoulin, met bepal. dat hij werkzaam zal zijn onder de bevelen van den eerstaanwezenden ingenieur in de res. Soerabaija en verblijf houden ter hoofdplaats van dien naam.

Overgeplaatst: bij de burgerl. openb. werken, naar de hoofdpl. Makasser (Celebes en Onderhoorigh.) de opzigter der 2de kl. J. C. Motta; naar de hoofdpl. Pasoeroean de opzigter der 2de kl. J. A. Hahné.

Verleend: een 2jarig verlof naar Nederl., wegens ziekte, aan den onderw. bij de Gouvern. lagere school te Probolingo J. C. Stoltenbach,

Goedgekeurd: dat door den consul van Baden te Batavia is benoemd tot zijnen consulairen agent te Batavia de heer C. Vriesendorp; dat door den direct. der cultures, bij de landel. ink. en cult., zijn geplaatst, in de res. Tagal, ter beschikk. van den res. aldaar, C. W. F. Neys; in de res. Bantam, ter beschikk. van den res. aldaar, F. A. A. Ruitenbach; dat door den landraad te Grissee (res. Soerab.) is benoemd tot buitengewoon subst.-griffier bij die regtbank. buiten bezwaar van 's Lands kas, A. Mahieu.

Militair Departement.

Bevorderd: bij het wapen der inf., tot majoors bij het 15de bat., de kapit., chef van den staf van Sumatra's Westk. en Onderh., F. G. Hoffmann; bij het garniz.-bat. der Lamponsche distr., de kapit., chef van den staf der Westerafd. van Borneo, A. J. E. Diemont; bij het garniz.-bat. van Palembang (Tebing Tingie), de kapit. J. H. Moorrees; tot kapiteins bij het 5de bat., de 1ste luit.-adj. F. Hubeek; bij het 7de bat., de 1ste luit. C. W. H. Thelen; bij het 8ste bat., de 1ste luit., plaatsel. adj. te Willem I, J. J. van Roy; bij het 11de bat., de 1ste luit. P. H. Verberne; bij het 14de bat., de 1ste luit. G. J. W. van Rhijn; bij het 16de bat., de 1ste luit. J. J. G. Hennequin; tot 1ste luitenants bij het 1ste bat., de 2de luit. F. M. Muller; bij het 2de bat., de 2de luit. C. H. C. Dumont; bij het 5de bat., de 2de luit. J. B. Mack; bij het 16de bat., de 2de luit. H. A. E. Tromp; bij het garniz.-bat. der 2de milit. afd. op Java, de 2de luit. W. Z. Hempenius; bij het garniz.-bat. van Sumatra's Westk. en Onderh., de 2de luit. E. L. G. J. Verdooren; bij het garniz.-bat. van Palembang, de 2de luits. P. de Riemer en J. H. Knyff; bij het garniz.-bat. der Westerafd. van Borneo, de 2de luit. G. J. Gerritsen; tot 2de luitenants bij het 5de bat., de fourier R. J. G. M. de Bruyn; bij het 10de bat., de serg.-maj. A. Hissink; de serg. J. M. van der Groen, W. Munder, R. H. Clarkson, W. Vasseur en A. W. H. Perelaer, benevens de fourier P. J. Meyboom; bij het 11de bat., de serg. F. J. L. Walpot; bij het 12de bat., de serg.-maj. K. H. A. Haack van der Goes, benevens de serg. C. J. Brusse en H. A. Gobius; bij het korps genie en sappeurs tot maj., de kapit. B. A. de Quay; bij de milit. geneesk. dienst tot offic. van gez. der 1ste kl. bij de civ. en milit. geneesk. dienst te Kedongkebo, F. W. Reif, en tot offic. van gez. der 2de kl. bij de civ. en milit. geneesk. dienst te Anjer, F. Perk.

Benoemd: tot adjud. bij het 15de bat. inf., de 1ste luit. jhr. H. Bowier.

Gesteld: op non-activiteit, de 1ste luit. der infanterie L. F. Ruzette.

Geplaatst: bij de geneesk. dienst ter Sumatra's Westk. en Onderhoorigh., de offic. van gezondheid der 3de kl. S. H. A. Begemann.

Overgeplaatst: bij het 5de bat. infant. de luit.-kolonel G. H. von Proeck; bij het 4de bat. inf. de majoor W. van Os.

Ontslagen: eerv., uit Zr. Ms. milit. dienst, met behoud van regt op pens., de kapit. der inf. F. J. Reckers; op hun verz., eerv., de 1ste luits. der inf. A. Z. Thijssen en J. G. A. van Leeuwen.

Ontheven: eerv., wegens ziekte, van de vervulling zijner betrekk., onder toekenning van wachtg., J. Mazirel.

Verleend: een 2jarig verlof naar Nederl. aan den majoor der inf. J. B. Auffmorth en den kapit. der artillerie J. Niemantsverdriet, en wegens ziekte, aan de 1ste luits. der inf. G. L. P. Wildschut, aan E. l'Honoré en aan den modelmaker bij den artillerie-constructiewinkel te Soerabaija F. L. Kuippers.

Goedgekeurd: dat door het Milit. Depart., zijn geplaatst, bij de inf., bij het 12de bat., de 2de luits. J. C. G. Logemann, R. J. Krantz en P. van Drimmelen; bij het groot milit. hospit. te Willem I, de zich te Batavia ter beschikking bevindende offic. van gez. der 3de kl. C. A. Prins; zijn overgeplaatst, bij de inf., bij het 5de bat., de kapit. W. Beijerinck; bij het 6de bat., de 1ste luits. H. Demmeni en J. van Hoogerlinden; bij het 7de bat., de kapit. H. W. van Oijen; bij het 10de bat., de 1ste luits. J. A. F. van Pabst en W. Broek; bij het 14de bat., de 1ste luits. E. J. B. Bol en J. T. Scheltema; bij het 16de bat., de 1ste luit. A. Bardok; bij het garniz.-bat. der 1ste milit. afd. op Java, de 2de luit. L. F. Nix; bij het garniz.-bat. der stad Batavia, de 1ste luits. M. W. van Gorkum en H. J. C. Janssen; bij de garniz.-comp. der Zuid- en Oosterafd. van Borneo, de kapit. J. Koch; bij het garniz.-bat. der Westerafd. van Borneo, de 1ste luit. A. M. van der Meer; bij de milit. administr., als onderintend. der 2de kl., de kapit.-kwartierm. G. H. Grouw en E. C. Smets; dat aan de expeditie in de Zuid- en Oosterafd. van Borneo zijn toegevoegd, aan den chef over de geneesk. dienst, de offic. van gezondh. der 3de kl. J. M. de Jongh, P. C. van Goens en A. H. Dettingmeijer; aan den chef der milit. administr., de 2de luit.-kwartierm. S. J. van Coeverden.

BUITENLAND.

CHINA.

HONG KONG 29 *october*. — De tijdingen van het oorlogstooneel zijn allergewigtigst. In ons laatste berigt zeiden wij dat het geallieerd leger op zeven of acht mijlen afstands van Peking stond en op belegeringsgeschut wachtte, terwijl de vrijlating der krijgsgevangenen geëischt werd. Tusschen 22 september en 3 october schijnt er geene verandering in den staat der zaken gekomen te zijn, maar toen een voorwaartschen marsch gedaan, met geen ander gevolg dan het terugdrijven van eenige vijandelijke piketten. Den 6 dezer rukte men verder in een aardwerk nabij Peking voorwaarts, hetwelk zonder tegenstand genomen werd, alsmede het zomerpaleis des Keizers, hetwelk geheel werd uitgeplunderd en rijken buit opleverde, het grootste gedeelte waarvan in de handen der Franschen viel, die zich kostbare sieraden, juweelen, klokken, zakuurwerken, prachtige zijden en andere kleedingstukken van den Zoon des Hemels toeëigenden, terwijl de overige schatten tusschen de Franschen en Engelschen werden verdeeld. Men zegt dat sommige soldaten hun aandeel in den buit voor 30,000 francs hebben verkocht, terwijl de gezamenlijke buit der Engelschen op ongeveer 90,000 dollars geschat wordt. Den volgenden dag werden, op den gedanen eisch tot vrijlating der gevangenen, de heeren Parkes en Loch, benevens een Fransch officier en zeven of acht soldaten, teruggegeven. Andere later ontvangen brieven spreken op ongunstige wijze over het lot der andere gevangenen, maar zij luiden te onzeker om er onbepaald gewigt aan te hechten.

Den 12 october was alles voor de eerste groote krijgsgebeurtenis, den aanval op en de bemagtiging van Peking, de vroeger nooit geschonden hoofdstad des Rijks, voorbereid. De belegeringkanonnen en andere werden toen in positie gesteld om de stad te bombarderen, ofschoon de verpligte overgaaf eerst des middags van den 13den volgen moest. Sir Hope Grant vaardigde op eerstgenoemden dag eene generale dagorder uit, om de stellingen en verrigtingen der onder zijne bevelen staande troepen voor te schrijven, alsmede om hen tot het bewaren der krijgstucht te vermanen. In deze dagorder werd verder gezegd dat alle eigendom hetwelk in handen van officieren viel ten behoeve van alle rangen verkocht moest worden, en hoe hij zelf eene groote verantwoordelijkheid had op zich genomen door de schatten, welke in des Keizers paleis gevonden werden, ten hunnen voordeele te doen strekken, naardien zij regtens aan de Kroon toebehoorden. „De troepen, zoo eindigde de dagorder, staan nu op het punt de Keizerlijke stad Peking te bezetten, waar zij aan vele en ernstiger verzoekingen zullen blootgesteld zijn, en Zijne Excellentie vertrouwt dat de hun nu verleende gunst tot nieuwe aansporing strekken zal om in hun algemeen goed gedrag te volharden, en te toonen dat zij daardoor hun eigen belang het best behartigen."

Juist even voor het oogenblik waarop de tot de overgaaf verleende termijn verstrijken zou, kwam Hang-Chu naar buiten, om te zeggen dat onze eischen ingewilligd waren, geen tegenstand geboden zou worden en de poort ter onzer beschikking was. De binnen- en buitenpoorten werden daarop onverwijld bezet en een deel der geallieerde troepen op den muur van Peking gelegerd.

Welke schikkingen nu zullen gemaakt en met wien het verdrag gesloten zal worden, maakt nog het onderwerp van gissingen uit. Men zeide dat de Keizer naar zijn paleis te Yehol in Tartarije gevlugt was, dat onze gemeenschap met Tientsin door Tartaren werd bedreigd, en dat sir Hope Grant, onder alle omstandigheden, voornemens was binnen veertien dagen naar Tientsin weder te keeren, om aldaar schikkingen tot overwintering te treffen. Hierin ligt niets onwaarschijnlijks, en bevestigt het zich, dan zal de expeditie niet slechts in het noorden moeten overwinteren, maar genoodzaakt zijn nieuwe versterkingen aan te leggen, nieuwe krijgstogten te ondernemen en zich in nieuwe diplomatieke moeijelijkheden gewikkeld te zien.

Graaf Elgin en de baron Gros bevinden zich in het militair hoofdkwartier, maar, naardien de heer Bruce ontboden is, acht men het mogelijk dat Zijn Lordschap niet voornemens is den winter in het Noorden door te brengen. De Russische gezant, graaf Ignatief, volgde de Geallieerden naar Tientsin, waar hij denkelijk nog is. De heer Ward, de Noord-Amerikaansche gezant, kwam gisteren op zijne tehuisreis herwaarts.

Te Shanghae hebben geruchten geloopen wegens het uitbreken van een nieuwen opstand, die in geenerlei verband met dien der Taipings staat, in de provincie Shen-si, westelijk gelegen van die in welke Peking ligt. Is dit waar, dan brengt het den Keizer in gevaarlijker stelling dan ooit, maar sommigen gelooven dat de zaak van bloot plaatselijk belang is. Van de Taiping rebellen hoort men thans weinig. Men zegt dat zij zich onlangs voor Hanchau vertoonden, maar weder aftrokken toen zij het goed bezet vonden.

De beweging der rebellen in de nabijheid van Shanghae heeft den thee- en zijdehandel te Ningpo aanzienlijk doen toenemen, en wordt eerstgenoemde plaats een tijd lang geblokkeerd, dan zal nog veel meer handel zich naar Ningpo rigten, hetwelk bovendien nader bij de thee- en zijdedistricten en gemakkelijker voor het binnenlandsch verkeer gelegen is.

Te Canton wordt de plaats tot verblijf der Shameen ijverig in gereedheid gebragt, zonder dat de Chinezen zich daartegen schijnen te willen verzetten.

De consul dr. Winchester keert huiswaarts en is bereids door den heer Robertson, den consul van Canton, vervangen.

De groote gebeurtenis hier te Hong Kong is het bezoek der Japansche ambassadeurs, met het prachtig stoomschip Niagara, geweest. Zij en hun gevolg hebben zich de gelegenheid van hun verblijf ijverig ten nutte gemaakt, om verschillende plaatselijke inrigtingen naauwkeurig te bestuderen.

ENGELAND.

LONDEN 12 *december*. — Bij haar bezoek aan de Keizerin der Franschen was H. M. eergisteren vergezeld door den Prins Gemaal, Prinses Alice, Prins Lodewijk van Hessen en Prins Arthur. Toen zij ten twaalf ure aan Claridge hôtel aankwamen, werd H. M. aan den voet van den grooten trap door de Keizerin ontvangen, bij wie zij en haar Vorstelijk gezelschap ruim een uur doorbragten.

— In eene redenering over de verloving van Prinses Alice, wier huwelijk met Prins Lodewijk van Hessen-Darmstadt in het volgend voorjaar gesloten zal worden, zegt de Daily News hoe zich dit maal aan de belangstelling die het publiek altijd in het geluk der Koninklijke Familie stelt zeer weinig overwegingen van staatkundigen aard paren. Het kleine Rijnsche Hof van Hessen-Darmstadt, bij hetwelk Engeland door zijnen gezant bij de Bondsvergadering in diens uren van verpozing wordt vertegenwoordigd, zal ons denkelijk in geen oorlog medeslepen, en, zegt de Daily News, als Prins Lodewijk aan de Koningin en de jeugdige Prinses behaagt, kan de Natie ook zeer goed genoegen met hem nemen. Die Prins staat in gelijke betrekking tot den regerenden Hertog van Hessen-Darmstadt als de gemaal van Prinses Victoria tot den Koning van Pruissen, want in beide Staten is de Souverein kinderloos en ieder der beide zusters is of wordt derhalve de Gemalin des vermoedelijken troonopvolgers. (Het eenig verschil ligt hierin dat Prins Frederik Willem van Pruissen, naar den gewonen loop der dingen, eerst nog door zijnen vader, die thans echter reeds feitelijk, ofschoon niet in naam Koning is, zal worden voorafgegaan.) „Prins Lodewijk, zegt het blad ten slotte, die in september des volgenden jaars 24 jaren oud wordt, bezit den kapiteinsrang in Pruissische dienst en den titulairen rang van kolonel bij een Russisch huzaren-regement. Hij is slechts in een verren graad vermaagschapt aan den buitensporigen en tirannischen Keurvorst van Hessen-Kassel, die nu de Hessische Kamers ontbonden heeft en ongetwijfeld, voor dat hij veel ouder is, den Hertog van Modena en den Groothertog van Toskane zal kunnen gaan gezelschap houden!"

— Het officieel dagblad van Londen deelt de besluiten van 11 dezer mede, waarbij lord Napier tot ambassadeur te Petersburg, sir J. Fiennes Crampton tot gezant te Madrid, sir Andrew Buchanan tot gezant te 's Gravenhage en de heer J. Savile Lumley tot gezantschaps-secretaris te Petersburg benoemd wordt. Wat de Times en andere bladen ten opzigte dezer diplomatieke benoemingen gezegd hadden is derhalve grootendeels bevestigd, alleen blijkt het dat niet sir Elliot maar sir J. F. Crampton sir A. Buchanan te Madrid vervangt.

— De secretaris van Staat in Indië heeft voor het aanstaande jaar de volgende benoemingen voor zijnen raad gedaan: sir J. Weir Hogg tot vice-president, de heer W. Arbuthnot tot voorzitter der commissie van finantien; de generaal-majoor sir R. Vivian voor oorlog; de heer Prinsep voor de inkomsten; sir T. Erskine Perry voor justitie en wetgeving; sir P. Cautley voor openbare werken, en de heer Eliot Macnaghten voor de spoorwegen.

— De stoomboot City of Baltimore heeft gisteren te Queenstown berigten uit New-York van 1 december overgebragt. De New-York Times verzekert, op grond der mededeelingen van zijnen correspondent te Washington, dat de vrees voor eene afscheiding der Zuidelijke Staten nog altijd voortduurde, en de New-York Herald zegt insgelijks dat die beweging in het zuiden nog niets van hare kracht verliest.

De heer Black, procureur-generaal der Vereenigde Staten, heeft, op aanzoek van den president Buchanan, zijne meening in schrift gesteld over de regtsquestien, welke uit de gevreesde geschillen tusschen het noordelijk en zuidelijk gedeelte der Staten zouden kunnen voortspruiten. Daaruit blijkt, in de voornaamste plaats, hoe die eerste regtsgeleerde der Republiek het grondwettig regt van een of meerder Staten om zich af te scheiden ontkent.

— Volgens berigt uit Melbourne in Australië van 26 october waren de heer Stuart en zijne togtgenooten door de inboorlingen teruggedreven, na tot den 19den graad breedte en den 134sten graad lengte doorgedrongen te zijn en het land rijk en vruchtbaar gevonden te hebben. Uit Nieuw Zeeland gaan de berigten tot 12 october. Wat zij wegens den opstand behelzen luidt voortdurend ongunstig.

FRANKRIJK.

PARIJS 12 December.

(*Particuliere Correspondentie.*)

Heden werd er Ministerraad gehouden, onder het voorzitterschap des Keizers. Men verzekert mij dat daarin besloten is niet te wachten tot den 1 januarij met het afkondigen der amnestie voor de regterlijke veroordeelingen van de dagbladen. De maatregel, door de geheele drukpers met gematigdheid en op een zeer waardigen toon verlangd, zal, zoo als gij wel denken kunt, met genoegen worden ontvangen.

Het proces, l'Union aangedaan wegens het verspreiden van valsche tijdingen, werd heden door de zesde Kamer behandeld. De heer Baze pleitte voor den heer Berryer, maar op verzoek van den advocaat des Keizers werd de zaak, alvorens vonnis gewezen wordt, nogmaals acht dagen uitgesteld. Het schijnt dat het Hof het nutteloos heeft geacht een vonnis uit te spreken dat met elken dag van nul en geene waarde kan worden verklaard.

Morgen vertrekt de heer de Persigny naar Londen, ten einde aanwezig te zijn bij de bevalling zijner echtgenoote (mej. de la Moskowa).

Het nieuws van den dag is heden zeer gering. Men is vrij bekommerd over den loop dien de zaken in China nemen; want men voorziet er het einde niet van, zoo de Geallieerden te Peking moeten overwinteren, te midden van eene ontelbare bevolking, die daarenboven vijandelijk gezind is. De beurs is om deze reden merkelijk lager geweest.

Er zijn nog geene naauwkeuriger berigten ontvangen omtrent hetgeen in Italië voorvalt. Koning Victor Emmanuel zal tegen Kersmis te Turijn terugkeeren en men zegt dat zijne eerste handeling zal zijn het ontbinden van het tegenwoordige Parlement, ten einde alsdan een nationaal Parlement zamen te stellen en het Koningrijk Italië te proclameren. Men zegt nog altijd dat de Fransche Regering er bij Koning Frans II te Gaëta op aandringt dat hij die stad zal verlaten. Frans II zal echter eerst in den hoogsten nood toegeven; al zijn streven is om het tot het aanstaande voorjaar uit te houden ten einde alsdan door een Oostenrijksch leger ontzet te worden.

Volgens eene depêche uit Zuidelijk Italië ontvangen, zou Garibaldi een weigerend antwoord hebben gegeven op het verzoek van diegenen onder zijne vrienden, die hem aanspoorden om onmiddellijk te Napels weder te keeren. Bij die gelegenheid zou hij echter op nieuw hebben verklaard dat hij den 1 maart zijne afzondering zou verlaten, ten einde te midden van zijne wapenbroeders terug te keeren en aan hun hoofd voor de bevrijding van Italië te kampen.

Omtrent de verkiezingen te Nizza is het volgende te melden: In den beginne deden zich onderscheidene kandidaten op voor de betrekking van afgevaardigde, die allen evenzeer op ondersteuning der Regering schenen te kunnen rekenen. Thans is de heer Lubonis de officiële kandidaat en alleen de heer Avigdor houdt zijne kandidatuur vol.

De Gazette de Nice deelt een *communiqué* mede waarin gezegd wordt dat alleen de heer Lubonis door de Regering wordt ondersteund en dat de heer Avigdor „zich niet zou kunnen beroepen op zulk eene hooge bescherming." Wat zijn wij nog verre van de vrijheid der verkiezingen!

De geestelijkheid neemt gretig de penningen der geloovigen aan, maar is van hare zijde gierig op haren bijstand. Dezer dagen kwam een jong mensch door een noodlottig toeval om. De pastoor weigerde het lijk in de kerk te ontvangen, onder voorwendsel dat er zelfmoord zou gepleegd zijn. Een ander stierf en maakte eene som van 250,000 francs aan de burgerlijke gemeente. De pastoor weigerde de begrafenis en, schandelijke ondankbaarheid, ook van de inwoners der gemeente volgde niet één den lijkstoet.

In de Gazette des Tribunaux leest men dat er een bevel tot inhechtenisneming is uitgevaardigd tegen een zekeren Charles Jud, die verdacht wordt gehouden van den moord, eenige weken geleden gepleegd op den Russischen geneesheer Heppi, onder bijna dezelfde omstandigheden als welke den moord van den president Poinsot hebben gekenmerkt. Verder zegt genoemd blad reden te hebben om te twijfelen aan de juistheid van de verzekering dat laatstgenoemde misdaad aan wraakzucht zou zijn toe te schrijven.

De Keizerin wordt nu stellig morgen over Folkestone en Boulogne in Frankrijk terug verwacht.

La Patrie deelt heden avond mede dat de Keizer van China, volgens pas ontvangen berigten, voor welke het blad echter geenszins instaat, te Saimak, vijf dagen gaans achter Peking, op den weg van Moukden, gelegen, zou gekampeerd zijn.

Per Telegraaf.

LONDEN 13 December.

Keizerin Eugénie is gisteren avond van hier vertrokken, heeft te Folkstone overnacht en is heden morgen naar Boulogne voortgereisd.

De Morning Post zegt dat het huwelijk van Prinses Alice eerst in 1862 zal voltrokken worden.

Aan het agentschap Reuter wordt uit Bern gemeld dat de generaal Michel de noodige schikkingen getroffen heeft tot afdanking der van Gaëta te Rome aangekomen vreemden-bataillons.

Uit Rome wordt gemeld dat de generaal de Goyon bevel verwacht om Orvieto te bezetten. De kolonel Masi is in Onano gevallen. De graaf de Mérode houdt zich met het vormen van een nieuw leger bezig. De reactionnaire bewegingen in de Abruzzen zijn nog niet gedempt.

PARIJS 13 December.

De Moniteur deelt mede, dat de heer Mercier Lacombe is benoemd tot directeur-generaal van het burgerlijk bestuur in Algerië; hij is belast met de administratie van het departement Algiers, in plaats van den heer Levert, die tot andere functien geroepen is.

MARSEILLE 12 December.

Uit Rome meldt men den 8 dezer dat Masi Orvieto ontruimd heeft. Vele soldaten van het Napelsche leger hebben zich aan de benden in de Abruzzen, vele officieren aan Victor Emmanuel aangesloten; zestien bisschoppen in de Marken hebben tegen de Sardinische commissarissen geprotesteerd. De Staatsraad te Palermo verlangt de handhaving der afzonderlijke wetten, tot dat het Italiaansch Parlement vergaderd zal zijn.

Het Sardinisch geschut heeft reeds vele gebouwen te Gaëta, onderanderen het hospitaal, getroffen. Te Napels zegt men dat Frankrijk, Engeland en Rusland Koning Frans het staken van verderen tegenstand verzoeken. Cialdini zal Rome bezetten als de Paus die stad verlaten mogt. Een Engelschman in dienst van Garibaldi is door vrijwilligers doodgeschoten.

KARLSRUHE 13 December.

Gisteren zijn de gevolmagtigden der Rijnoeverstaten alhier bijeengekomen tot onderteekening eener conventie, waarbij de Rijntollen aanzienlijk verminderd worden.

BERN 12 December.

De Volksraad heeft, zonder beraadslaging, de som van 1,980,000 francs voor de wapening van het Bondgenootschappelijk leger en het wapendepôt toegestaan.

WEENEN 13 December.

Het geregtshof alhier heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van den heer Franz Richter, directeur der crediet-instelling. Richter is alleen schuldig verklaard aan verleiding van Staatsambtenaren tot misbruik van gezag, door middel van omkooping; van alle overige hem ten laste gelegde misdrijven is hij deels vrijgesproken, deels buiten vervolging gesteld. Het openbaar ministerie beveelt den beschuldigde in de welwillendheid van het geregtshof aan voor de toepassing der straf.

TURIJN 12 December.

Eene depêche uit Perugia van heden zegt dat de markies Pepoli, commissaris-generaal des Konings in Umbrië, een besluit heeft uitgevaardigd, waarbij alle geestelijke corporatiën ontbonden worden, met uitzondering van enkele, die zich verdienstelijk jegens het Vaderland hebben gemaakt. Bij dat besluit wordt het beheer der kerkelijke kassen aan de autoriteiten der provincie opgedragen. Ten gevolge van de opheffing der kloosters zijn verschillende der daarvoor gebezigde lokalen bestemd om in hospitalen en scholen te worden herschapen. Aan de leden der ontbonden corporatiën worden pensioenen toegekend. Eene rente van 100,000 lires is voor het onderwijs en de liefdadigheid in Umbrië bestemd, en het overschot voor de godsdienstige instellingen, die zich met onderwijs bezig houden.

PETERSBURG 13 December.

De heer von Brunow, onze minister-plenipotentiaris te Londen, is tot ambassadeur aldaar benoemd.

LONDEN 13 December.

KOFFIJ. Plant. Ceylon 67/ a 70/. — THEE zonder omgang. — SUIKER als voren. — RIJST stil. — IJZER 51/. — TALK in loco 60/3. — OLIE prijshoudend. — Ter VEEMARKT waren heden 1680 Runderen, 208 Kalveren, 3780 Schapen en 140 Varkens. Beste Runderen golden 5/2, Kalveren 4/10, Schapen 5/8 en Varkens 5/4.

De *Atrato* is gearriveerd met de West-Indische mail en 1,475,978 $ in specie.

LIVERPOOL 13 December.

KATOEN. Heden werden 8000 b. verk. tot vaste prijzen.

BERLIJN 13 December.

ROGGE, Dec. 50½, Voorjaar 50½. — RAAPOLIE, Dec. 11⅞, Voorjaar 12⅛.

MADRID 12 December.

Spanje 1¾ pc. 42.55; dito 3 pc. 50.30.

PARIJS 13 December.

Frankrijk 3 pc. 68.80; dito 4½ pc. 96.50; Cred. Mob. 772. Spanje 1¾ pc. 41⅜; dito binnenl. 3 pc. 49.

LONDEN 13 December.

De 3 pc. Geconsolideerden 92⅜. Rusland 5 pc. 106; dito 4½ pc. 95. Spanje 1¾ pc. 41⅜; dito Cert. 6½; dito Amort. 22⅜. Portugal 3 pc. 47¼. Mexico 3 pc. 21⅜. Grenada, Uitgest. 6.

WEENEN 13 December.

Oostenrijk, Metalliek 5 pc. 64.60; dito Nationale 5 pc. 76.60. Wissel Londen *f* 140.50.

FRANKFORT 13 December.

Oostenr. Metalliek 5 pc. 43; dito Nation. 5 pc. 52½. Spanje 1¾ pc. 40¼; dito 3 pc. 47½.

ANTWERPEN 13 December.

Oostenrijk Metall. 5 pc. 45⅞; dito Nation. 5 pc. 53½. Spanje 1¾ pc. 40½; dito 3 pc. 48⅜.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 13 December.

Verslagen der heden alhier gehouden zitting van den Gemeenteraad, der heden gehouden zitting van de Eerste Kamer der Staten-Generaal en der zittingen van de Tweede Kamer van gisteren avond en heden zijn onder anderen opgenomen in het bij dit No. behoorend Bijvoegsel.

In de zitting der Tweede Kamer zijn heden in de eerste plaats de beraadslagingen ten einde gebragt over hoofdstuk X der Staatsbegrooting voor 1861, welk hoofdstuk daarop is *aangenomen* met 48 tegen 20 stemmen.

Daarna is aangevangen de beraadslaging over hoofdstuk XI der Staatsbegrooting (*Departem. van Kolonien*).

Tot dusver hebben slechts twee sprekers in die algemeene beraadslagingen het woord gevoerd. De heer *Mijer*, die het koloniale stelsel der Regering verdedigde, en de heer *Thorbecke*, die slechts losse punten ter sprake bragt als bestrijding, hier en daar, van enkele uitdrukkingen, door den Minister van Kolonien in zijne Memorie van Beantw. gebezigd.

De heer *Rochussen*, Minister van Kolonien, heeft eene uitvoerige rede uitgesproken, waarin hij zijne rigting heeft verdedigd, en tevens gevraagd een votum waaruit blijken zou, of de Kamer hem in die rigting wilde ondersteunen. Ten slotte heeft de Minister uitgenoodigd dat men alle groote vraagstukken, en in het bijzonder den vrijen arbeid moge ter sprake brengen, opdat Nederland en Indië mogen weten, in welke rigting de Kamer voortaan de toekomst van beide wil hebben bestuurd.

Morgen is de heer *van Twist* aan het woord.

Z. M. heeft goedgevonden aan A. van Haaften, op zijn verzoek, eervol ontslag te verleenen als burgemeester der gemeente St. Philipsland; — H. F. Deel als burgemeester der gemeente Avereest te ontslaan; — tot majoor-kommandant der dienstdoende schutterij te Leyden te benoemen P. F. W. de Timmerman, vroeger kapitein bij dezelfde schutterij, — en aan mr. J. Ackersdijck, op zijn verzoek, eervol ontslag te verleenen als voorzitter der Rijks-commissie voor statistiek, onder dankbetuiging voor zijne in die betrekking den Lande bewezen diensten.

Z. M. heeft aan het bestuur van het departement Zwolle der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen vergunning verleend om eene onderlinge uitkeerings- en lijfrenten-kas tot stand te brengen en het daarvoor ontworpen reglement goedgekeurd.

Bij Zr. Ms. besluit is aan mr. C. W. Hubrecht, op zijn daartoe gedaan verzoek, verleend een eervol ontslag uit zijne betrekking van plaatsvervangend kantonregter te Leyden.

De audientie van den Minister van Oorlog zal op dingsdag den 18 dezer geen plaats hebben.

Zestal van predikanten bij de Ned. Hervormde gemeente te Delft: dd. B. ter Haar Bz., te Nijmegen; G. A. Hoog, te Bolsward; A. Moens, te Sneek; J. W. D. Roëll, te Ter Heide bij Breda; L. H. Slotemaker, te Maartensdijk, en F. Stam, te Edam.

Beroepen tot predikant bij de Herv. gemeente van Oudega, Idzega en Sandfirden (Friesland) ds. C. J. Krafft, thans te Oldebroek; — bij de Chr. Afgesch. gemeente te Burum (Friesland) ds. van der Werp, thans te Helder.

Door den collator der Hervormde gemeente te Eelde (Drenthe) is uit het aangeboden tweetal tot predikant benoemd ds. J. L. de Boer, theol. doctor, thans te St. Jacobi Parochie.

Bedankt: voor het beroep naar de Herv. gemeente te Cortgene (Zeeland) door ds. B. C. Ledeboer, pred. te Eibergen.

DORDRECHT 12 *december*. — Gisteren avond zijn de schuren van C. Brand Az., bouwman onder de gemeente Dubbeldam, met het zich daarin bevindend hooi, stroo en vlas, 1 paard, 6 stuks horenvee enz., door brand vernield.

— Ook op het platte land in dezen omtrek begint zich de zucht tot het leggen van brandbrieven te vertoonen. De vigilantie der justitie doet echter voorzien, dat de dader of daders weinig vrucht van hunne pogingen oogsten zullen.

'S GRAVENHAGE 13 *december*. — De Groothertogin-Moeder van Mecklenburg Schwerin heeft heden de residentie verlaten.

— In deze residentie is aangekomen en afgestapt aan het Hôtel Paulez de heer de Bock de Hermansdorff, minister-resident van het Hof van Nassau bij het Nederlandsche Hof.

— Heden is aan het Ministerie van Marine aanbesteed eene hoeveelheid van 110,000 Ned. ℔ gerookt spek en 6000 Ned. ℔ grof geraffineerd zout, en wel in de volgende percelen: G. J. de Rijk en Zn., te Doesborgh, 25,000 ℔, a *f* 57.97; A. E. Maas, te Wijhe, 10,000 ℔, a *f* 58.85; J. W. Kempff en Zn., te Amsterdam, 50,000 ℔, a *f* 59.41; W. K. Korts, te Rotterdam, 1000 ℔, a *f* 59, en L. van Winkel en P. Sengers, mede aldaar, 10,000 ℔, a *f* 59.73, alles de 100 Ned. ℔; — 6000 Ned. ℔ zout, Schaap en Co., te Amsterdam, a *f* 13.19 de 100 Ned. ℔.

— Bij den Hoogen Raad der Nederlanden (burgerlijke kamer) heeft heden de heer mr. M. F. Lantsheer, nieuw benoemd raadsheer in het Provinciaal Geregtshof van Zeeland, den gevorderden ambtseed afgelegd.

— Heden ochtend is aan de Hooge Wal het lijk eener vrouw uit het water gehaald.

GOES 10 *december*. — Heden werd bij den burgerlijken stand alhier aangegeven een kind van het mannelijk geslacht, welks vader 55 en moeder 54 jaren telt, en welk kind reeds aanstonds oom over eenige neefjes en nichtjes is.

HULST 12 *december*. — Eene aanzienlijke partij lompen, sedert eenigen tijd alhier opgeslagen, wordt thans op frauduleuse wijze naar België uitgevoerd, waartoe dagelijks ruim 70 personen dienstbaar worden gesteld.

HONTENISSE 11 *december*. — Men heeft opgemerkt dat de maand november in deze gemeente bijzonder weinig sterfgevallen heeft opgeleverd. Terwijl dat getal gewoonlijk gemiddeld van 12 tot 14 beloopt, bedroeg hetzelve over genoemde maand slechts vier.

WAGENINGEN 12 *december*. — Gisteren avond barstte in de over de rivier gelegene buurtschap Wely een hevige brand uit op eene hofstede, waardoor de woningen, voorraad van graan, 81 mudden oliezaad en eenige kalveren eene prooi der vlammen zijn geworden.

ARNHEM 12 *december*. — Naar men vernoemt is de hersenruggemerg-ziekte onder de troepen van dit garnizoen, door doeltreffende maatregelen door den kolonel garnizoens-kommandant genomen, op voorstel van den eerstaanwezenden officier van gezondheid, in hare epidemische uitbreiding grootendeels gestuit, terwijl de nog voorkomende ziektegevallen meer dan waarschijnlijk gunstig zullen afloopen, naardien de manschappen zich bij het openbaren der eerste ziekteverschijnselen dadelijk onder geneeskundige behandeling begeven.

ZWOLLE 11 *december*. — De Gemeenteraad alhier heeft in zijne zitting van 8 dezer besloten, om tot den Minister van Binnenlandsche Zaken het verzoek te rigten, dat Z. Exc. spoedig eenige gunstige beschikking verleene op de aanvrage van den raad van administratie der Nederlandsche centraal-spoorweg-maatschappij, tot het leggen eener vaste brug over de rivier den IJssel bij het Katerveer. Den burgemeester dezer gemeente, mr. J. G. A. baron de Vos van Steenwijk, en het raadslid den heer mr. B. W. A. E. baron Sloet tot Oldhuis, is opgedragen dit adres naar 's Gravenhage over te brengen en het bij de Hooge Regering te ondersteunen.

Voorts is in deze vergadering vastgesteld een plan van geldleening voor deze gemeente, ten bedrage van *f* 38,000, ter bestrijding der kosten voor de verbetering van het Zwarte Water en van het jaagpad langs het Zwarte Water, voor den herbouw van het Katerveerhuis en het voltooijen van het dempen der Kleine Aa.

FRANEKER 11 *december*. — Is men wel onderrigt dan zal de spoorweg zeer nabij en wel aan de noordzijde dezer stad gelegd worden. Ook schijnt het plan te bestaan, om uit de stadsgracht een kanaal tot het stationsgebouw te graven, ten einde het vervoeren van vrachtgoederen gemakkelijk te maken.

GRONINGEN 11 *december*. — Voor eenige dagen overleed in het gasthuis der Nederduitsche Hervormde diaconie alhier J. H. de Jong, oud 88 jaren. Al zeldzaam voorbeeld van goede trouw en gehechtheid aan zijn werkkring kan van hem vermeld worden, dat hij omstreeks 70 jaren als knecht op eene dezelfde lijnbaan hier ter stede is werkzaam geweest.

— Den 8 dezer is te Woldendorp eene jonge vrouw bevallen van tweelingen, die den 9 januarij jl. ook een kind had ter wereld gebragt. Zij heeft dus binnen 11 maanden aan drie kinderen het leven geschonken, waarvan echter het eerste weinige weken na de geboorte is overleden.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 12 December.

GEHUWD: B. E. A. Schmitz, wedr., 38 j., met M. van der Boon, jd., 33 j. — H. Schellenberg, jm., 28 j., met J. L. Kooiman, jd., 32 j. — J. H. Schel, jm., 64 j., met M. van Eenigen, wed. J. A. Paas, 45 j. — H. de Groot, jm., 23 j., met G. Rijst, jd., 26 j. — J. L. Gazan, jm., 36 j., met B. Bosman, jd., 24 j. — P. J. van der Palm, jm., 29 j., met J. D. Bake, jd., 29 j. — W. G. van Krieken, jm., 31 j., met S. Rosset, jd., 29 j. — A. Kok, wedr., 42 j., met A. Wilhelm, wed. P. van Tol, 32 j.

Den 13 December.

OVERLEDEN: P. Biedijckx, wed. A. Gemenee, 71 j. — W. Klijngeld, wedr. van A. Zevenberge, 76 j. — J. C. Schumann, d., 11 m. — C. Spek, jd., 32 j.

BEVALLEN: J. Elshove, geb. Tuinenburg, levenl. d. — N. S. Goudswaard, geb. de Regt, z. — M. Visee, geb. Bras, z. — C. C. van Donk, geb. Degenaar, z. — M. E. de Haan, geb. Keyser, d. — J. Hendriks, geb. de Jong, z. — E. Wolff, geb. Gerritse, d. — A. Rijnaarts, geb. Blewanus, z. — H. P. Don, geb. van der Vegt, d. — S. L. A. Le Gué, geb. van Houten, z. — D. de Jong, geb. Kouwenhoven, z. — H. Kleingeld, geb. Nieuwland, d.

GEHUWD: J. M. Vorstman, jm., 28 j., met W. van Oordt, jd., 27 j.

Prijzen der Buitenl. Coupons en Uitgelote Obligatien.

AMSTERDAM 13 December.

Metalliek ..... *f* 20.50.		Sp. Piasters .... *f* —.—.	
idem Nationale.. - 28.50.		„ Coup. per fr. - —.—.	
Div. Eng. in £... - 11.67½.		Hamb. Russen .. - 34⅛.	
Eng. Russen.... - —.		Russ. in Zilv. R. - 34⅜.	
Fransche..... - 55⅜.		Poolsche in fl... - 27⅛.	
Belgische..... - 55¾.		„ per Roeb. - ——.	
Pruissische..... - 34 15/16.		Coup. Port. per £ -	
Illinois in Ds.... - —.			

Beursberigten.

PARIJS 12 December.

Frankrijk 3 pc. a contant 68.80, 68.60, 68.80; dito op ult. 68.90, 68.70, 68.85; dito 4½ pc. a cont. 96.75; dito op ultimo —; dito Bank-Actien 2940. Crediet Mob. 771.25, 765. Rusland 4½ pc. —; dito Spoorweg-Aand. 450. Napels 5 pc. 80. Spanje 1¾ pc. 41⅜; dito buitenl. 3 pc. Oude 50 en dito Nieuwe 50; dito binnenl. 3 pc. 48¾; dito Passive 22½. Oostenrijk 5 pc. 78¾.

De beurs verkeerde heden in eene gedrukte stemming; de 3 pcts. Fransche fondsen sloten 5 centimes lager dan gisteren.

ROTTERDAM 13 December.

				l. k.	h. k.	gebl.	
Portugal..	Obl. 1856/7/9.	3	pCt.	44 5/16			
Rusland..	Obl. te Amst.	4½	„	89 13/16			
„	bij Stiegl. 1855	5	„	95½			
„	Spoorw.Aand.	5	„	206½			
Oostenr...	Obl. in Metal.	2½	„	231/16			
„	dito dito	5	„	43 5/16			
„	dito Nationale	5	„	50¼	50 11/16	50⅝	
„	Ad. fl 250	1854	*f*	192½			
„	dito	1860.....	*f*	356	357	356	
Venez....	Obligatien.....	1½	„	10⅛			

De handel bepaalde zich heden hoofdzakelijk tot Oostenrijksche fondsen, welke tot dalende prijzen werden afgegeven.

Het Commité der Effecten-handelaren,
H. A. MARCELIS, *Secretaris*.

Laatste prijzen ten *drie* ure: Nederland, Werkelijke Schuld, 2½ pc., 62⅞. Portugal, Obligatien te Londen 1853, 3 pc., 45½; dito dito 1856/59, 3 pc., 44¼. Spanje, Obligatien, 1¾ pc., 40¾. Oostenrijk, Metalliek Oude, 5 pc., 43⅜, 43 7/16, 43 7/16; dito Nationale, 5 pc. 50⅜, 50 7/16, 50⅜; dito Nieuwe, Rente te Amsterdam 5 pc., 65; dito Weener Loten 1839, *f* 234. Equadors Obligatien, 1 pc., 11⅛.

AMSTERDAM 13 December.

Nederl.,	Werk. Schuld	2½	pCt.	62 13/16	63	63
"	dito dito	3	"	75½	75 9/16	75 9/16
"	dito dito	4	"	98⅛	98¼	98⅛
"	Amort. Synd.	3½	"	92	92⅛	92
"	Hand. Maats.	4½	"			
"	O.-I. Leening	4	"			
"	Holl. Sp.	4½	"			
"	Rijnsp.	4½	"	101½		
"	M. van Weld.	4	"			
België, ..	Cert. *Rothsch.*	2½	"			
Frankrijk,	Certificaten..	3	"			
Spanje...	Buitenlands..	1½	"	40 13/16	40⅞	
"	dito	3	"			
"	Binn. a *f* 6000	3	"	47⅞	47 15/16	47 15/16
"	Amort.Schuld			22½	23	23
"	Bew. v. Coup.					
Portugal,	Obligatien...	3	pCt.	45⅜	45 11/16	
"	dito 1856/59.	3	"	44 5/16	44 7/16	44 7/16
"	dito Uitgest..					
Engeland,	Ob. *Hope en C.*	5	"	102	102¼	
"	dito 1828/29..	5	"	101		
"	Cert. 1831/33	5	"			
"	d.° 1840.....	4	"	75⅞	76	75⅞
"	d.° *Stieglitz*..	4	"	76		
"	d.° d.° Nieuwe	5	"	86⅛	86¼	86⅛
"	d.° d.° 1855 N.	5	"	95 7/16	95½	95 7/16
"	d.° te Lond.	5	"			
"	d.° v. Assign..	6	"			
"	Inschr. dito..	6	"	56⅞		
Polen	Aand. 1835..		*f*	166		
"	Obligatien...	4	pCt.	78		
Pruissen,	Oblig. 1859..	5	"	103⅝		
"	Aand. 1854 ..	3½	"			
Oostenr.,	Ob. *Gallas C.*	5	"			
"	d.° dito	4	"	42⅛		
"	d.° Met. Oude	5	"	43 3/16	43⅝	43¼
"	d.° N. te Ams.	5	"	64⅞		
"	d.° Nat. Met..	5	"	50⅛	50⅜	50⅛
"	d.° Metalliek.	2½	"	23½	23 9/16	23 9/16
"	W. Ad. fl 250	4	"	192		
Brasilië,	1839, £ 100	5	"	96		
Ecuador,	£ 100.....	1	"	11¾		
Mexez....	Obligatien...	3	"	19 1/16	19⅛	
"	Uitgestelde..	1½	"	9⅞		
Canada,	Obligatien...	4	"	15¾		
"	Uitgestelde..			5¾	5 13/16	
Mexico,..	Obligatien...	3	"	19½	19 5/16	
Illinois.....		7	"	91⅛	91½	91⅜

Ruland. Cert. bij Hope 1860, 4½ pc., 89 11/16, 89¾, 90¾; dito 1859, 3 pc., 60 13/16; dito Spoorw. Aand., 5 pc., 205½, 207. Pruissen, Oblig., 4½ pc., 99⅛. Weener Bank-Actien *f* 607; dito Aand., 1839, fl. 250, 232; dito 1860, 5 pc., 355; Fr. Spw. Oblig., 3 pc., 121¼. Brazilie, 1860, 4½ pc., 84¾. Philad. bij Hope en Co., Lr. A, £ 100½. Galveston, 8 pc., 36, 47. Griekenland, 1825, 5 pc., 5⅝, 5 13/16, 5⅝.

Beleening 3, Prolongatie 3, Disconto 3 pc.

De stemming was heden flaauw, uitgenomen voor Russische en Portugesche fondsen

Laatste prijzen ten 5 ure Holland, 2½ pc., 63. Spanje, 1½ pc., 40 13/16 a 40⅞; dito Binnenl., 3 pc., 15/16. Oostenrijk, Metall., 5 pc., 43 5/16 a 43⅜; idem 5 pc., 50⅛.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 13 Decemb.

2 maanden.		Kort.	
Londen...	11.65	11.73½	
d.° 3/m.	11.60	—	
Parijs . .	55 9/16	55⅝	
d.° 3/m.	55⅜		
Bordeaux.	55 5/16	55⅜	
Genua,. .	45⅝	—	
Livorno. .	45⅝	-	
Napels . .	77	—	
Petersb. .	170	—	
Hamburg.	35 1/16	35¼	
d.° 3/m. .	35	—	
Antwerp .	—	1¼	v
6 weken.		Kort.	
Frankfort	99¾	—	
Augsburg	99¼	—	
Weenen. .	80	—	
Triest. . .	79⅝	—	

Disconto 3 en 3½ pc.

AMSTERDAM 13 Decemb.

2 maanden		zigt.	
Londen..	11.65 g	11.75	g
Parijs. . .	55 9/16 g	56	g
Bordeaux.	55¼ g	—	g
d.° ⅓ m.	55⅝ g	—	g
Genua . .	45¼ g	—	g
Livorno. .	45½ g	—	g
Napels . .	77 g	—	g
Hamburg.	35 5/8 g	35 9/16	g
3 maanden.		Zigt.	
Madrid . .	239 g	—	g
Cadix. . .	240 g	—	g
Sevilla . .	236 g	—	g
Bilbao . .	237 g	—	g
Lissabon	41⅛ g	—	g
Porto. . .	41 g	—	g
Petersb. .	169½ g	—	g
6 weken.		Zigt	
Weenen ..	80½ g	—	g
Augsburg	99½ g	—	g
Frankfort.	99¾ g	—	g

Rotterdam ⅛.

Handelsberigten.

ROTTERDAM 13 December.

GRANEN. Verkocht: Tarwe, 158 ℔ Oude Witbonte Poolsche *f* 460; 160 ℔ Jarige dito *f* 430; 163 ℔ Jarige Stralsunder *f* 460; 159 ℔ Nieuwe Bovenlandsche *f* 335.

SCHIEDAM 13 December.

GRANEN. Verkocht: Rogge, 148 ℔ Libau *f* 220 6/w.

MOUTWIJN, per Ned. Vat zonder fust *f* 13 25.

JENEVER, " " " " " - 18.75.

AMST. PROEF " " " " " - 20 —.

Alles zonder de belasting.

SPOELING per Ketel..... *f* 1.50.

DELFT 13 December.

BOTER. Heden zijn de prijzen geweest *f* 45 a *f* 50; ter markt zijn verkocht 371/8.

DORDRECHT 13 December.

GRANEN, ZADEN enz. Onze markt was heden van Nieuwe Zeeuwsche, Vlaamsche en Overmaassche Tarwe minder voorzien dan vorige week, dezelve vond tot genoteerde prijzen goeden kooplust. Zomer- was ook grif te plaatsen. Nieuwe Zeeuwsche, Vl. en Overm. *f* 10.50 a *f* 11; idem afwijkende en geringe *f* 8.60 a *f* 9.70, en Zomertarwe *f* 7.50 a *f* 8.60. Rogge. Jarige Zeeuwsche, Vl. en Overm. meerder begeerd, Nieuwe dito door de afwijkende kwaliteit traag en 10 c. lager afgegeven. Jarige Zeeuwsche, Vl. en Overm. *f* 7.60 a *f* 7.80 en Nieuwe dito *f* 6.20 a *f* 7.10. Jarige Archangel op 140/2 Ned. ℔ tot *f* 195 verkocht. Gerst. Winter en Zomer weinig aangevoerd en tot vorige prijzen vooral in de beste soorten wel te verkoopen. Zeeuwsche, Flakk. en Overm. Winter *f* 5.70 a *f* 6.70 en dito Zomer *f* 5.30 a *f* 6.20. Spelt traag, de aangevoerde partijtjes golden *f* 3.50 tot *f* 3.80 naar kwaliteit. Haver. Inlandsche Voeder en Dikke vond iets meerder vraag. Zeeuwsche en Inl. Voeder *f* 2.30 a *f* 3.20 en Dikke dito *f* 3.50 a *f* 4.40. Boekweit weinig getoond en prijshoudend, Steenbergsche op 70 Ned. ℔ tot *f* 233 verhandeld. Paardenboonen, weinig drooge partijtjes werden uit Zeeland en het Overmaassche ter markt gebragt, dezelve waren van *f* 6.60 tot *f* 7.10 grif te verkoopen. Duivenboonen weinig getoond en golden *f* 7.60 tot *f* 8.50 volgens droogte. Witte Boonen tot vorigen prijs van *f* 14 tot *f* 10 volgens kwaliteit wel te verkoopen. Bruine onveranderd, golden *f* 14 tot *f* 8 naar deugd. Blaauwe Erwten waren in de goed kokende soorten van *f* 11.60 tot *f* 11.80 wel te verkoopen, mindere en geringe slap lager van *f* 8 tot *f* 9 afgegeven. Koolzaad onveranderd, extra mooi Jarig Overm. heeft £ 72 en de aangevoerde Nieuwe partijtjes £ 64, £ 62, £ 60 tot £ 57 naar kwaliteit opgebragt. Op 9 v. zonder omgang, in April te leveren werd hetzelve op £ 73½ gehouden. Lijnzaad onveranderd, 113 ℔ Morshansky tot *f* 365 en 106 ℔ Riga tot *f* 300 verhandeld, en bleef 111 ℔ Catania *f* 405 en 103 ℔ Archangel *f* 315 ter veil. Inlandsch Zaai-Lijnzaad 1ste soort van *f* 5.40 tot *f* 5.60 en 2de soort van *f* 4.30 tot *f* 4.90 per Dordsch achttendeel beter te verkoopen. Kanariezaad door deszelfs wakke kwal. van *f* 10.50 tot *f* 8.50 moeijelijk te verkoopen. Hennepzaad zonder handel, doch schaarsch geveild en is niet onder *f* 240 te verkrijgen. Raapolie iets lager. Vlieg. *f* 41½ gedaan, op 1 Mei *f* 42½ aangeboden. Lijnolie prijshoudend. Vlieg. *f* 31½ verhandeld. Raap- en Lijnkoeken blijven wel te verkoopen, harde Raap- per 1040 st. *f* 88 a *f* 90, idem Lijn- per idem *f* 130 a *f* 135, zachte idem per idem *f* 145 a *f* 155.

AMSTERDAM 13 December.

PALMOLIE. Afloop der gisteren gehouden veiling:

2,500 kilo	1a	tot *f* 27	66,000 kilo	2a W	tot *f* 21
1,500 "	1aW	" - 25	1,000 "	3a	" - 19½
9,500 "	1a †	" - 23	2,500 "	3a W	" - 19
11,000 "	1a † W	" - 22	15 st. Olifantst. tot 255 a 440 c.		
33,000 "	2a	" - 22			

NB. W is meer en minder met water.

HONIG. Heden werd de verkoop bekend van 166/3 fusten Havana tot *f* 28 in entr. voor export; hiermede is de geheele voorraad opgeruimd; tot genoemden prijs blijft er vraag bestaan.

ROGGE. Heden zijn verk.: 120 ℔ N. Archang. *f* 203; 117 ℔ jar. Petersb. *f* 194. Op levering Maart *f* 194, *f* 195.

GRONINGEN 11 December.

GRANEN, ZADEN enz. De markt was goed voorzien en hoezeer met prijsverlaging van sommige artikelen vrij belangrijk omgezet. Tarwe op de verlaging van Vrijdag meest op vorige prijzen gehouden: 120 a 123 ℔ N. Oml. Roode *f* 8, *f* 8.10 a *f* 8.50, *f* 8.60; 116, 120, 123 ℔ N. Old. dito *f* 7 20, *f* 7.70 a *f* 8.20. Rogge weinig begeerd, zijnde van Jarige enkele partijtjes verkocht tot 15 c. verlaging en de Nieuwe tot 25 c. lager aangeboden: 120 a 123 ℔ Jar. Pruiss. *f* 6.80 a *f* 7.10; 113 a 116 ℔ N. Inl. *f* 5 a *f* 5.50. Boekweit ook iets lager verkocht: 110, 113 a 116 ℔ N. Zwarte Zand *f* 6.15, *f* 6.65 a *f* 7.05. Gerst veel ter markt en tot 15 c. verlaging vrij coulant opgeruimd: 93, 96 a 99 ℔ N. Winter *f* 4.55, *f* 4.95 a *f* 5.35; 99 a 103 ℔ N. Knobbe *f* 5.25 a *f* 5.65. Dikke Haver vooral in de zware soorten zeer begeerd en iets hooger verkocht; Witte en Zwarte Voer tot drukkende prijzen afgegeven: 72, 75, 78 a 82 ℔ Dikke Brouw *f* 3.20, *f* 3.45, *f* 3.50, *f* 3.75, *f* 3.80 a *f* 4.05; 62 a 65 ℔ Witte Voer *f* 2.50 a *f* 2.80; 65, 68 a 72 ℔ Zwarte dito *f* 2.70, *f* 3.05 a *f* 3.35. Paardenboonen minder aangeboden, maar ook minder gevraagd, zijnde naar deugd van *f* 6 tot *f* 6.75 verkocht. Gort flaauw en lager afgegeven; puik *f* 10 a *f* 10.40, en Pare per 100 Ned. ℔ *f* 13 a *f* 17. Van Koolzaad waren onderscheiden knappe partijen ter veil doch werd te vergeefs tot vorige prijzen aangeboden, nominale notering is van *f* 10.50 tot *f* 12.50. Geel Mosterdzaad stil. Raapolie *f* 39.50. Lijnolie *f* 29.75. Raapkoeken *f* 90. Lijnkoeken *f* 14.

LONDEN 11 December.

SUIKER stil, Gurpatta Date Bengal 40/3; donk. br. Bengal 34/; Mauritius mooi Cryst. 45/6; middl. bruin 35/6; Barbados gem. a goed grocery 40/6 a 43/; Demerary donk. a goed blond 40/6 a 45/; Cossipore 44/6 a 45/; Bally 45/ a 45/6 afgedaan; Penang middl. a goed blond 41/ a 43/6; middl. a goed bruin 37/6 a 38/6; Port Natal middl. a goed blond 40/ a 40/6. Geraffineerde slap, bruine Lompen 51/. — RUM vast, Penang 1/9; Leewards 1/9; Demerary 2/1. — KOFFIJ. Plant. Ceylon 6 d. lager; low middl. klein en middl. bruinachtig blaauw 66/6 a 68/6; mooi ord. bleek 65/ a 66/; middl. blaauwachtig 67/6 a 69/; triage 46/ a 61/6; Singapore ord. en goed ord. bruin Padang 56/ a 58/. — THEE stil, gem. a goed gem. Congo 1/2 a 1/3. — RIJST slap. — KATOEN stil. — SALPETER. Bengal 38/6 a 42/; Inl. geraff. stil, 43/ a 44/. — COCHENILLE stil en 1 d. lager. — SAFFLOER stil. Bengal £ 6.15 a 7.5; ord. £ 4.10 a 4.17.6. — CUTCH stil, Pegul gebroeid 24/. — PIAPAVA Brasil £ 13 a 14. — JUTE £ 15 a 17.10. — LIJNZAAD stil, Calcutta 57/9 a 58/6. — METALEN. Schotsch IJzer Pig. slap 51/ a 51/3. Zink slap, £ 19.12.6. Tin stil, Straits 131/. — OLIEN. Lijn- vast 29/; Raap- stil, Inl. 41/6; Cocos- Ceylon 53/6 a 53/9; mooi Cochin 55/6 a 55/9; Palm- stil 47/; Terpentijn- stil 32/6. — TALK onveranderd, loco 60/3; het geheele jaar 60/ a 60/3; Voorjaar 60/6 a 60/9; April/Junij 59/ a 59/6; Julij/Sept. 58/6; Oct./Dec. 58/.

LONDEN 12 December.

SUIKER. W.-Ind. stil, prijzen slap; Mauritius middl. Crystall 42/, bruin 34/6, half graing 39/ a 41/, Porto Rico 6 d. a 1/ lager dan de laatste verkoop; donker a goed helder grocery 41/ a 45/; graing Madras 43/6 a 45/; gew. 42/6 a 44/. Geraffin. slap, prijzen onveranderd. — RUM vast. — KOFFIJ stil, Plant. Ceylon inf. middl. a middl. grijsachtig blaauw 67/6 a 70/, klein 66/, 68/, peas 75/, 76. — THEE stil. — RIJST slap. — SAGO onveranderd, middl. a goed klein van stuk 17/6 a 20/, puik 20/ a 20/6, middl. 17/6 a 18/. — MEEL slap 15/6 a 18/. — GEMBER als voren. — CASSIA LIGNEA slap, n.° 1 92/, n.° 2 88/ a 89/, Cassia Vera 22/ a 25/. — NAGELEN. Penang middl. a puik 1/1 a 1/6, Amboina 5½ d. — PEPER. Singapore iets flaauwer, middl. grijs a goed zwart 3⅞ a 4 d., Batavia 3⅞ a 3¾ d., witte onveranderd, Singapore middl. en goed 5⅞ a 6¼ d., Lange 35/ a 35/6. — NOTENMUSCAAT onveranderd, middl. en goed middl. 1/4 d. a 1/7, kleine 1/2 a 1/3. Foelie 10 d. a 11 d. — VRUCHTEN. Krenten stil. Valencia 42/, ord. Vijgen 3/ a 4/ lager, Turksche 33/ a 42/, goede 50/ a 51/, prima 70/ a 80, Faro 26/, nieuwe Sevilla 28/, Duitsche Pruimen 28/ a 29/, nieuwe Frans. 30/, Elème Rozijn 33/ a 42/, nieuwe Valencia 42, oude 23/ a 24/, nieuwe Krenten 30/, oude 24/, Muscadel 60/ a 135/. — AMANDELEN. Jordan £ 12.12 a £ 19. — SALPETER stil. geraffin. 43/ a 43/6. — KATOEN stil. — SAFFLOER slap. — SCHELLAK 5/ lager, mooi gemengd donker leverkl. Oranje £ 10.7.6 a £ 10.12.6. — CUTCH stil. Pegue 25/6. — JUTE stil. — HENNEP. Manilla stil, middl. en goed £ 24 a 26. Luper £ 40. — ZWAVEL n.° 2 £ 9.2.6. vrij aan boord. — IJZER. Schotsch Pig. lager 51/, Zink per

Scheepstijdingen.

Brouwersh. (N. O.)
Aangekomen.
13 dec. *Cairo*, Wooster, Hellevoetsluis
Vertrokken.
Jason, v. Bueren, Batavia
Ocean Bride, Arnold, Rotterdam
Zion, dito
Hellevoetsl. *Aangek.*
13 dec. *Gezina*, Post, Libau
Weelingen, Middel, Frederikstad
N. R. Gasfabriek, de Goede, Newc.
Geerdina, Wijpkes, dito
Marchina Bentum, Sap, Borgholm
Vertrokken.
13 *Karel August*, Huizer, Batavia
Levant, v. Gelderen, Gibraltar
Cornelia Wilhelmina, Teensma, Ancona
Afina, Koops, dito
Arcturus, Owens, Londen
Mystery, Hudson, dito
Revival, Roberts, dito
Mazeppa, Wright, Hull
Alexander, Daniel, dito
Garland, Withey, Newp.
Jane Cookerill, Ambrose, Newcastle
Maasstroom, Mellema, Brouwershaven
(O. N. O.)
Brielle (O.N.O.) *Aang.*
13 dec. *Aurora* (st.), Lond.
Seagull (st.), Hull
Vertrokken.
Brothers Success, Hobart, Rochester
Boreas (st.), Londen
Concordia (st.), dito
Prins v. Oranje (st.), Duinkerken
Maassluis (O.N.O.)
Vertrokken.
13 dec. *Twee Gezusters*, de Jong, Rochester
Hopende Visscher, v. Luyk, Noordzee
Amsterdam *Vertr.*
12 dec. *Jantina Kobina*, de Jonge, Triëst
Jeltina, Korter, Livorno
Texel (N.O.) *Aangek.*
12 dec. *Magnet* (st.), Londen
Amica Manu, Peper, Dantzig
13 *Staatsraad v. Ewijck*, de Winter, Batavia (vertr. 18 aug.)
Lien (st.), Londen
Diana (st.), dito
Medea (st.), Koningsb.
Vertrokken.
13 *Gesina*, de Jonge, Buenos-Ayres
Annechien & Jantje, Venema, Triest
Jacoba Christina, Lutje, d°
Magdalena Johanna, Gust, Napels
Martha, Scherpbier, Genua
Merikuee *Aangek.*
11 dec. *Billow*, Walker, Londen n. Rotterd.
Vlissingen *Aangek.*
10 dec. *Victory*, Leady, Sevilla
12 *Dollard*, Koster, Buenos-Ayres
Ceres, Meuldijk, dito

—o—

Overland-Mail.
Batavia *Aangekomen*
14 oct. *Otto*, Rotgans, Panaroekan
Lucky Star, Winkle, Kaap de Goede Hoop
15 *Johanna & Geertruida*, Flens, Rotterdam
Pollux, Cruys, Newc.
Californië, de Wijn, Liverpool
Noach, Wierikx, Samar.
Elisabeth & Jacoba, Lucas, Soerabaija (vertr. 18 n. Nederl.)
Johanna Maria Christina, Gorter, dito (vertr. 20 n. Nederland)
16 *Caren*, Mattern, Shanghai
17 *Johanna Wagner*, Wuerst, Singapore
18 *Nieuwland*, Pot, Singap.
Anna & Helena, Don, Macao
Twee Gezusters, Keuzekamp, Samarang
Harriet, Black, Kokos-Eilanden
Philomela, Ellis, Boston
Crouch Brothers, Crouch, Glasgow
19 *Bezoekie*, Rusman, Rott.
Ortelius, Groote, Amst.
Mary Nicholson, Robertson, Singap.
Earl of Hardwicke, Smith, Hong Kong (vertrok 27 n. China)
Malvina Vidal, Kessels, Sydney
20 *Catharina Maria*, Schuchard, Rott.
Susanna, Vonck, dito
Grootmeester Nationaal, Giesee, N. Diep
Agnes, Lyttle, Mauritius (vertrok 27 n. Singap.)
21 *Tonia*, Zeeman, N. Diep
Zwerver, Frantzen, Hong Kong
Zeelust, Knaap, Onrust
22 *Wilhelmine & Elise*, Priebee, Newc. (A.)
Guurtje & Maria, Kruyt, Singapore
Canoe, Bärens, Melbourne
Norman, Ulrich, H. Kong
24 *Westkapelle*, Crucq, Singapore
Leven, Robb, Glasgow
25 *Jacobus*, v. Loon, Rott.
Johann Lange, Lamke, Samarang
Laura & Adèle, von Noël, Singap.
26 *Jacob Roggeveen*, Vos v. Marken, Menado
Electra, Wegman, Soerabaija
Zeelandia, Blaakhert, d°
Cornelis Houtman, Rolman, Onrust
Cygnet, Moses, Manilla
Vertrokken.
14 *Azia*, Molenaar, Nederl.
Duiveland, Hagers, dito
Haamstede, de Boer, dito
Aegidia & Pauline, Itz, Soerabaija
15 *Senior*, Swart, Samar.
16 *Stad Middelburg*, Onwehand, dito
Aden, Bell, Singapore
Tjilingsie, Onwehand, Amsterdam
18 *Eugenie*, Bargman, Cheribon
19 *Acadia*, Greefkes, Padang
Fourny, Moreau, Frankr.
20 *Louisa Kr. v. Zweden*, v. d. Linden, Soerab.
Hendrika, v. Aalburg, d°
Pauline Const. Eleonore, Pijbes, Tagal
21 *Nicolas Cézard*, Hermite, Frankrijk
22 *Otto*, Rotgans, Rott.
23 *Nieuwland*, Pot, Soerab.
Pollux, Cruys, Tjilatjap
24 *Noach*, Wierikx, Nederl.
Suzanna, Vonck, Soerab.
Zeelust, Knaap, dito
25 *Argus*, Smit, dito
26 *Twee Gezusters*, Keuzekamp, Nederl.
Zeenymph, Graadt van Roggen, Cheribon
Constantia, Overgaauw, Soerabaija
Emily, Hansen, China
Albert Börsig, Wegener, het Kanaal
Anjer *Gepasseerd*
12 oct. *Josepha Louisa*, Muysson, Bat. n. Padang
13 *Allegonda Jacoba*, Deurholt, d° n. Amst.
14 *Minister Thorbecke*, van Duin, Cardiff n. Singapore
16 *Mareka*, Larsen, Soerab. n. Falmouth
Johannes Kepler, Jantzen, Singap. n. d°
18 *Loopuyt*, v. d. Hidde, Cardiff n. Singapore
Samarang *Aangek.*
12 oct. *Zwaan*, v. Hemert, Pekalongan
Jules Cézard, Ropers, Singapore
18 *Rijnbrand*, Lange, Amst.
Vertrokken.
14 *Oscar Vidal*, Benz, Bushire
Soerabaija *Aangek.*
11 oct. *Bellatrix*, Sandberg. Amsterdam
12 *van Oldenbarneveld*, Duwel, Batavia
14 *Voorwaarts*, Kerkstra, d°
17 *Hendrik-Ido-Ambacht*, Bijl, Samarang
Vertrokken.
9 *Amerika*, Zeeman, Pangoël
Fop Smit, Hoefman, Panaroekan
11 *Zeemeeuw*, Kayzer, Patjitan
13 *Amicitia*, Gaaff, Probol.
14 *Jacob & Anna*, Petersen, Pasaroean
Cheribon *Aangekomen*
5 oct. *Maria Anna*, v. Monnom, Batavia
12 *Tollens*, v. Rossen, dito
Tagal *Aangekomen*
2 oct. *Walvisch*, Schut, Batavia (vertr. 20 n. Samarang)
8 *Pantalon*, Nepperus, dito
Passaroean *Aangek.*
2 oct. *Maria Charlotte*, Schmidt, Batavia
8 *Brederode*, Kruymel, Soerabaija
13 *Wilhelmina*, Blekkingh, dito
Prinses Amelie, Groeneveld, dito
D. T. Visser, v. d. Linden, dito
Vertrokken.
11 *Ulidia*, Logan, Nederl.
Pekalongan *Aangek.*
7 oct. *Cornelis Smit*, Wiedenaar, Batavia (vertr. 19 n. Samarang)
20 *Maria Catharina*, Bertrand, dito
Banjoewangie *Aang.*
5 oct. *Mary Goddard*, Haring, Rott. (vertr. 7 n. Macassar)
Patjitan *Aangek.*
11 sept. *Isaac da Costa*, Löschen, Batavia
Tjilatjap *Vertrokken*
27 sept. *Jan v. Galen*, de Boer, Rotterdam
Hong Kong *Aangek.*
19 oct. *Bato*, v. d. Burg, Cardiff
22 *Cornelia Geertruida*, Mos, Sunderland
24 *Marinus Willem*, v. Duyn, Hartlepool
Vertrokken.
23 *Balnaguith*, Anderson, Cowes
27 *Eva Johanna*, v. Bochove, Batavia
In lading.
Argonaut, Carst, dito
Macao *Aangekomen*
.. oct. *Colombine*, Malbranc, Hong Kong (27 in lad. n. Bangkok)
In lading.
27 *Thetis* (Zweed. brik), Reis, Rotterdam

—o—

Ibraïla *Vertrokken*
19 nov. *Jeanne*, Kroon, Galatz
Tarragona *Aang.*
28 nov. *Marchiena*, Nepperus, Swansea
Palmboeuf *Vertr.*
9 dec. *Bellamy*, v. Driesten, Goole

Liverpool *Vertr.*
11 dec. *Mathilda Barbara*, Kat, Rio-Janeiro
Uitgeklaard.
Alida, Nagel, Galatz en Ibraïla
Cardiff *Aangekomen*
8 dec. *Fairfield*, Wilson, Rotterdam
Gloucester *Vertr.*
10 dec. *Twee Vrienden*, Meijer, Cardiff
Falmouth *Gepass.*
10 dec. *Johanna Wilhelm.*, Faber, Amst. n. Genua
Par *Aangekomen*
10 dec. *Flintshire Lass*, Jones, Dordt
Bij **Wight** *Aangek.*
10 dec. *Geo. A. Phillips*, Callao n. Rott.
Bij de **Singels** *Aang.*
10 dec. *Baron v. Pallandt v. Roosendaal*, Hoogenstraaten Java n. Amst.
Deal *Gepasseerd*
10 dec. *Elisab. Catharina*, Clasen, Amst. n. de Kust van Guinea
11 dec. *Henrica*, Balsters, Londen n. Kan. Eil.
Alpha, Zijl, Rott. n. Newry
Vertrokken.
11 *Amicitia*, Wijgers, (v. Amst.) Suriname
Ramsgate *Vertr.*
10 dec. *Eliza Ann*, Henwood, (v. Rott.) Plymouth
Londen *Uitgekl.*
10 dec. *Drie Gezusters*, de Groot, avontuur
Geerdina, Flik, dito
Bruno, Fisser, dito
11 *Vollenhove*, te Velde, Texel
In lading.
Maria, v. d. Star, Rostock
Wierdina Hendrika, Meezenbroek, Middelb.
Gravesend *Aangek.*
11 dec. *Gezina Hillegonda*, Jansen, Sevilla
12 *Antje Haverbult*, v. Heuvelen, Gothenburg
Drie Broeders, Kaspersma, Workum
Friesland, Boontje, dito
Mentor, Croes, dito
Yarmouth *Binneng.*
8 dec. *Lucy*, Durrant, Rott. n. Londen
Hull *Vertrokken*
9 dec. *Anna* (st.), Bergen
Ernestina Alida, de Vries, Newcastle
Grimsby *Aangekomen*
10 dec. *Unie*, Posta, Dantzig
Hartlepool *Aangek.*
8 dec. *Corsair*, Clowson, Amsterdam
11 *Ant*, Thompson, Amst.
Mabel, Pearson, N. Diep
Stockton *Aangek.*
10 dec. *Andrew Wilson*, Nicol, Rott.
Sunderland *Aangek.*
9 dec. *Jacobus Antonie*, Mellema, Londen
Elizabeth Jane, Newton, Amsterdam
Vertrokken.
11 *Jantina Gesina*, Fijn, Bordeaux
Shields *Aangekomen*
10 dec. *Ovida Helena*, Bugge, Amst.
Gesina, de Boer, Gent
Alida, Sprik, dito
Croxdale, Ford, N. Diep
Alberta Roemeling, Goosens, Londen
Haberdina, Bakker, dito
Hendrika Wilkens, Vos, dito
Adriana Francisca, v. Eyk, Vlissingen
Emma, Clipsham, Rott.
11 *Antonius*, Gönningen, Rotterdam
Etatsrath Hvidt, Hansen, dito
Cornelia, Stasse, Antw.
Froukina Hillechina, Forma, Londen
Newcastle *Uitgekl.*
10 dec. *Vrije Fries*, Arema, Amsterdam
Zwerver, Hoster, Rott.
11 *Grietje*, Legger, Livorno
In lading.
Robert, Scholtens, Malta
Gezina de Vries, v. Klooster, Amst.
Jantje Tuinema, Sikkens, Groningen
Hoogezand, Vissinga, d°
Alberta Roemeling, Goosens, Genua
Antonius, de Vries, Sevilla
Tjallinga Aurelia, Fekkes, Harlingen
Margaretha Arendina, de Jonge, Malta
Onderneming, Mooi, Bremerhaven
Alloa *Aangekomen*
8 dec. *Adieu*, Svensen, Rott.
Leith *Aangekomen*
7 dec. *Margrieta Antina*, de Boer, Amsterdam
Cuxhaven *Aangek.*
11 dec. *Bato*, Meijer, Malaga
Bremerhaven *Aang.*
10 dec. *Vrouw Wijka*, Panjer, Leith
11 *Hilke de Vries*, Katt, Amsterdam
Brake *Aangekomen*
8 dec. *Henriette*, Klöfkorn, Amsterdam
Bolderaa *Aangek.*
8 dec. *Hillechina*, Gruppelaar, Bergen
Elseneur *Aangek.*
11 dec. *Hermann Adam*, Nielsen, Riga n. Holland

—o—

Zoltkamp 12 dec. Het Ned. schip *Gijsbertha Wilhelmina*, kapit. Priebee, v. Bordeaux n. Bremen, is gisteren ten O. van Schiermonnikoog gestrand, doch het volk gered en te Oostmahorn aangebragt.

Rendsburg 8 dec. Wegens vernieuwing der bovendeuren van de kanaalsluis te Holtenau zal de scheepvaart door het Eider-Kanaal gedurende de maanden januarij en februarij 1861 gestremd zijn.

Hull 11 decemb. Het kofschip *Auktje*, te Hoogezand (Groningen) te huis behoorende, met kolen v. Leith naar Hamburg, is den 6 dezer in de Noordzee gezonken, doch het volk gered.

Sunderland 12 dec. De bark *Argaum*, k. Wilson, van Quebec komende, is heden ochtend te Ryhope gestrand.

Inverness 9 dec. Het Ned. kofschip *Henderika Gesina*, kapit. Pronk, met rogge van Koningsbergen naar Drontheim, is in het bassin van het Caledonisch Kanaal aangekomen, zijnde 11 weken in zee geweest, en hebbende door stormweder zeilen, boegspriet, verschansingen, boot enz. verloren; was mede geheel ontbloot van proviand en water. De lading gebroeid en beschadigd zijnde, zal het schip moeten lossen.

Hong Kong 27 oct. Het Ned. schip *Bato*, kapit. C. v. d. Burg, 19 oct. alhier aangekomen, heeft van de Kaap tot St. Paulus zeer onstuimig weder gehad; van de Paracels tot aan deze haven had men harde N. O. winden.

— De Ned. bark *Bosphorus*, kapit. C. A. Kruisinga, 28 sept. van Swatow naar Shanghai vertrokken, heeft door hevige stormen uit het N. O. verschansingen en zeilen verloren, terwijl ook de groote mast gekraakt was; is 17 oct. alhier aangekomen om te reparreen.

—o—

Gepraaid:
16 oct., op 26° 10′ ZB. en 27° 18′ lengte, *Maria Adriana*, S. van der Held, v. Rott. n. Batavia.
25 oct., op 29° ZB. en 30° WL., *Adriana Petronella*, Annokkee, van Amst. naar Batavia.
26 nov., op 37° 47′ NB. en 34° 50′ WL., *Gerardus Jacobus*, Kilian, v. Batavia n. Rotterdam, 87 d. reis.
9 dec., bij Lezard, *Philips van Marnix*, D. Duinker, v. Batavia n. Amsterdam.

—o—

12 dec. De wind te **Falmouth** N., mistig; te **Deal** N.

—o—

Rotterdam *Uitgekl.*
12 dec. *Minerva*, v. Ommeren, Boston
Hermanus, Hease, Belfast

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 14 dec.: 1ste getijde 4 ure 41 min.; 2de get. 5 ure 5 min.

Arnhem. Waterhoogte 12 dec. 2.08 el.

Keulen. Rijnhoogte 12 dec. 9 v. 4 d. Rijnl.

Aangekomen 12 dec.: Th. Noll van Rotterdam met 1518 ctr.

—o—

Aangek. Passagiers.

Te **Brouwershav.:** v. Samarang, per *Prinses Amalia*, k. van Rijn van Alkemade: de kolonel du Cloux, de overste Sloos: de heer Anemaet en echtg.: mej. Lamberding Berlage.

Te **Nieuwe Diep:** v. Batavia, per *Staatsraad van Ewijck*, k. de Winter: de heer Hecke, kapit. d infanterie; de heer Houe luit. ter zee 1ste klasse; controleur van Rijssen; mej. de Vriese; de jongeheeren van der Weide en Meijer.

Cargalijsten.

Rotterdam.

NEW-YORK, Beaver, J. Uttley. — 25 vtjs. Terpentijn A. Th. Sölling en Co.; 7 v. Duigen, C. L. Roechling en Co.; 3 v. Duigen en 20 Vaten, Browne en Zn.; 251 kistj. Extract en 5 b. Salsaparilla, C. Hemmann en Co.; 50 v. Paarlasch, 20140 Duigen en 114 v.

Jan. £ 19.17.6. — Olie. Lijn- stil 29/, Kokos- slap, Ceylon- 53/6, Cochin 55/6, Palm- slap 47/, Terpentijn- 32/6. — Talk slap en lager, loco tot Kersmis 60/, Voorjaar 60/3 a 60/6.

Graanmarkt. De aanvoeren van Engelsche Granen waren heden vrij groot, die van buitenl. zijn deze week belangrijk minder. Inl. Tarwe vond goeden kooplust voor de puike soorten, tot onveranderde prijzen. Voor buitenl. was voortdurend goede vraag, vooral Fransche en Amerik. waren tot vaste prijzen gezocht. Meel onveranderd met goede vraag voor puik Amerik. Gerst voor Mouterij willig. Mout als voren met goede vraag voor prima. Boonen en Erwten onveranderd. Haver vast met goeden omzet. Zaden vast. De invoeren te Londen van 10 tot 11 dezer bedroegen Tarwe 11860 q., Gerst 1800 q. Haver 2190 q. Mout 190 q. en Meel 700 zakk. en 6810 vaatjes.

LIVERPOOL 10 December.

Suiker met meer omzet. Demerary 37/6 a 41/6, Bengal gem. a middl. Date 39/ a 42/, Cossipore 45/6 a 46/3, bruin Bahia 25/6. — Rijst. Necr. en Arrac. zeilende 11/3.

LIVERPOOL 11 December.

Suiker met redelijken omzet. St. Lucia 37/9 a 41/, Grain Demerary 47/9, middl. blond Cossipore 45/, Native Madras 36/, Ceara en Rio Grande 25/9. — Rijst. Rangoon 10/9 a 11/ voor 2de klasse beschadigd; gebr. Bengal 13/3.

ANTWERPEN 12 December.

Jeneverbessen, Livorno ƒ 11 ent. — Koffij. Heden zijn 2400 b. Brasil op levering afgedaan, benevens nog 300 b. van andere soorten. — Granen onveranderd. — Oliezaden vast. — Paardenhaar. B.-A. fr. 130 a 140. — Hop. Aalst 1859 fr. 115. — Rijst. Arracan gep. ƒ 9¼ cons. — Suiker vast.

HAVRE 10 December.

Katoen onveranderd, met redelijke vraag. Verkoopen heden tot 3 ure 1038 b. — Koffij. Haïti Kaapsche fr. 80 ehtr. — Suiker. Gem. Havanah, in de verhouding van fr. 36 voor n.° 12 Holland afgedaan. — Huiden. Rio-Grande fr. 60 cons. — Paardenhaar. La Plata gebroeid fr. 91 a 136 cons., Rio-Grande dito fr. 92 a 116.

HAMBURG 12 December.

Koffij. Verkocht 1200 b. Rio tot 6⅞ a 7 sch. — Zink stil. — Raapolie loco 25.10, per Mei 26.4 a 26.6. — Granen. Tarwe in loco geanimeerd tot volle prijzen, enkele partijen zelfs iets hooger betaald; af Fehmern per voorjaar 128 ℔ 127 th. bco. Rogge stil.

KONINGSBERGEN 9 December.

Granen met meerder vraag. Tarwe 2 a 3 sgr. hooger. Men noteert: hoog bonte 120/30 ℔ 75 a 95 sgr., 120/30 ℔ bonte 70 a 90 sgr., 120/30 ℔ roode 70 a 90 sgr. Rogge, 114/20 ℔ 45/51, 121/26 ℔ 51½ a 56, Voorjaar 80 ℔ 55½ a 54. Gerst, 100/6 ℔ groote 40 a 48 sgr., 95/102 ℔ kleine 38 a 46 sgr. Haver, 55/75 ℔ 16 a 31 sgr., per Voorjaar 50 ℔ 30 a 28½ sgr. Lijnzaad, puik 110/16 ℔ 76 a 85 sgr., 104/12 ℔ middelb. 68 a 78 sgr.

STOCKHOLM 4 December.

Granen met meerdere aanvoeren, doch weinig handel; alleen voor puike Tarwe en Gerst is vraag. Men noteert: Tarwe 18 a 26 rth. Rogge iets lager, 13½ a 14½ rth. Gerst, Upland 12½ a 13 rth. Haver 85 a 86 oere, op levering Voorjaar. Rogge 14¾ rth. en voor Gerst 13½ rth.

NEW-YORK 1 December.

Katoen slap, middl. Upland 10⅛ a 10⅜ c. — Granen en Meel gedrukt. — Suiker en Koffij onveranderd. — Vrachten vast. — Wissel 104 a 105.

NEW-ORLEANS 30 November.

Katoen zeer slap, middl. 9½ a 9¾ c.; verkoopen 45,000 b.; aanvoeren 57,000 b.; uitvoeren 40,000 b.

(Per Overland-Mail.)

BATAVIA 29 October.

UITVOEREN. Arak gaat bij minder vraag in prijs vooruit, tot ƒ 60 per legger hadden afdoeningen plaats en houden stokers van bekende goede kwaliteit thans op ƒ 62.50 a ƒ 65. — *Koffij* blijft gewild; Java tot ƒ 35.50 per pic. afgedaan. De oogst van 1861 van de landen Tjassem en Pamanoekan, gecalculeerd op circa 16/m. pic., zal in Maart of April 1861 bij inschrijving worden verkocht bij kavelingen van 2000 pic. — *Suiker.* Sedert het bekend worden der laatste berigten weder vaster en goede drooge greinige kwaliteit met onder ƒ 16 voor n.° 16 te bekomen. Geene afdoeningen van eenig aanbelang zijn bekend geworden, alleen werden voor aankomst der laatste mail 4000 pic. leverbaar te Pasaroean afgedaan tot ƒ 15.50 voor n.° 16. De oogst van 1861 van de landen Tjassem en Pamanoekan zal even als de Koffij-oogst in Maart of April bij kavelingen van 2000 pic. bij inschrijving te koop worden aangeboden, dezelve wordt geschat 18/m. pic. te zullen bedragen. — *Rijst.* Hoewel de vraag voor dit Graan iets verminderd is, blijven prijzen nogtans rijzende, als gevolg van geringen voorr. van goede soort; wij noteren thans: Batavia 1ste soort ƒ 156 a ƒ 180, dito 2de ƒ 135 a ƒ 150, witte Carga ƒ 125 a ƒ 130, ordin. ƒ 115 a ƒ 120, per koyang. — *Indigo* steeds zeer gewild doch zonder voorraad te Samarang. Tot ƒ 4.15 is afgedaan en blijven tot dien prijs koopers aan de markt; voor puike 1ste soort zoude ook ƒ 4.20 toegestaan worden. — *Gutta Percha* niet aan de markt. — *Gom Elastiek.* Verkoopen hadden hiervan plaats tot ƒ 95 a ƒ 105 per pic.; tot eerstgenoemden prijs bestaat goede vraag. — *Gom Dammar* tot ƒ 22 per pic. aan de markt. — *Huiden.* Buffel- gevraagd tot ƒ 3 a ƒ 3.75; voor Koe- is minder vraag en noteren wij die van ƒ 3.25 a ƒ 4 per ps. — *Muscaatnooten* zonder handel; aanbiedingen van n°. 1 Benkoelen hebben plaats tot ƒ 80 per pic. — *Foelie* geniet weinig aftrek; goede blanke soort wordt a ƒ 50 per pic. aangeboden. — *Peper.* Zwarte Benkoelen afgedaan tot ƒ 19.50 a ƒ 21; Lampongs tot ƒ 19; Witte a ƒ 40 per picol; de voorraad van dit artikel is gering. — *Staartpeper* zonder voorraad; prijs ƒ 18 nominaal. — *Cubeben* schaarsch; laatste afdoening ƒ 85 per pic. — *Rotting.* Banjermassing a ƒ 8, Padang a ƒ 6 te noteren met weinig omzet. — *Sapanhout.* Manilla in entr. wordt op ƒ 6 gehouden, doch is de vraag hiervoor zeer gering; Java tot ƒ 3 a ƒ 4 bij kleinigheden afgedaan.

INVOEREN. Manufacturen. Lijnwaden. Voor Holl. Madapollams doet zich nog geene vraag voor en is de voorraad steeds toenemende. Calicots, vooral 6/4, zijn verkoopbaar, doch prijzen teruggaande. Hetzelfde is van toepassing op Engelsch fabricaat, waarvan vooral van Madapollams de markt overvoerd is. Voor Holl. gebleekte en ongebleekte Shirtings doet zich nu en dan eenige vraag voor, doch zijn geen voldoende prijzen te bedingen. Voor Engelsche Shirtings bestaat volstrekt geene kooplust. Gedrukte Katoenen zijn voor het oogenblik onverkoopbaar, zelfs tot de laagste notering aangeboden. Voor gewilde patronen van Battick goederen doen zich steeds koopers voor en gaan die soorten tot vrij voldoende prijzen van de hand. In Weefgoederen gaat weinig om. Adrianopel en rood effen Katoen blijft tot vorige prijzen vrij goed gewild, doch hooger prijs wordt nog niet toegestaan. Holl. Drillings zijn goed te plaatsen en bedingen winstgevende prijzen. Amerik. dito niet aan de markt. Engelsche met geringe navraag. In ruw Garen is niets omgegaan, ook voor groen en oranje is de vraag onbeduidend; alleen Adrianopel rood n°. 24 en 28, zoowel Hollandsch als Duitsch fabricaat, mits van de gewilde nuance, gaat grif van de hand en in prijs vooruit. Wollen Goederen steeds van beperkten en thans moeijelijken verkoop. — *Metalen.* Van Zweedsch IJzer hadden belangrijke verkoopen op publieke vendutie plaats, wegens beschadiging door zeewater, en heeft dit bij den reeds grooten voorraad geene prijsverbetering aangebragt. Engelsch overvoerd. Van rood Bladkoper is de voorraad nog weinig verminderd. Yellow Metaal wordt tot ƒ 90 te vergeefs aangeboden. Compositie Spijkers eveneens met zeer geringen aftrek. Staal blijft verkoopbaar tot ƒ 16 per tob. Voor Bladlood wordt de vraag iets beter, doch wil men nog geene hoogere prijzen toestaan. Zink geniet meerder aftrek. — *Provisien en Dranken.* Door belangrijke en gelijktijdige aanvoeren van Haantjes Bier is de markt thans zoo ruim van deze Biersoort voorzien, dat reeds verkoopen tot ƒ 6.75 a ƒ 6.50 per doz. hebben plaats gehad en hoogere prijs niet te bedingen is. Bier op fust met grooten voorraad geniet zelfs tot ƒ 40 per ½ pijp aangeboden, weinig aftrek; andere merken zijn onder dezen toestand moeijelijk te verkoopen. Jenever zonder prijsverbetering. Goede kwaliteit Bordeaux Wijn vindt gereeden aftrek tot ƒ 38 a ƒ 40 per kist van 4 dozijn. Van Madeira hadden weder aanvoeren plaats, die grif tot goede prijzen van de hand gingen. Voor Portwijn is veel vraag. Seltzerwater tot ƒ 15 per 50/2 kruiken begeerd. Boter blijft in eene lustelooze stemming verkeeren, voor versche aanvoeren is niet meer dan ƒ 13, voor puike kwaliteit hoogstens ƒ 14 te maken; voor oude voorraad wordt niet hooger dan ƒ 10 geboden; verkoopen op Vendutie bedingen op verre na dien prijs niet. Kaas is dezer dagen tot ƒ 4.50 afgedaan, wij bedongen echter eenige oogenblikken te voren ƒ 6 per ps. en vertrouwen deze prijs voor goede puike kwaliteit nog wel te maken zal zijn. — *Diversen.* Lijnolie met voorraad, voor groote kelders niet meer dan ƒ 13 te bedingen. Arakleggers overvoerd, tot ƒ 28 te vergeefs aangeboden. Touwwerk en Zeildoek moeijelijk verkoopbaar. Naar Kooltеer bestaat vraag.

Wisselkoers. Gouvernement a pari, Factorij der N. H. M. 101 pc., bij particulieren 102½ a 103 pc. Op Engeland 6/m. zigt ƒ 11.25 per £, Singapore nominaal ƒ 2.75 per $, China ƒ 2.78 per $, Calcutta ƒ 120.

Spetie. Mexicaansche Dollars ƒ 2.70, met weinig voorraad; Souvereinen ƒ 12.85; Roode Dubloenen ƒ 38, Geele ƒ 42; Tien Gulden stukken niet aan de markt; Oude Ducaten ƒ 7, Nieuwe dito ƒ 6.18; Australische Souvereinen ƒ 12.75; Goud in staven ƒ 33 a ƒ 40 per reaal naar gehalte, en fijn Goud in bladen ƒ 47 per reaal.

VRACHTEN ten gevolge van mindere vraag voor scheepsruimte flaauwer. De volgende bodems sloten sedert ons vorig berigt vracht af tot de volgende koersen: Eugenie (Holl.) tot ƒ 80 voor Suiker, ƒ 70 voor Rijst en ƒ 100 voor Arak, Indramajoe en Soerabaija te laden naar Rotterdam; Hendrika (Holl.) tot ƒ 80 voor Suiker, Dammar en Specerijen en ƒ 70 voor Thee; Canoe (Hamb.) laadt hier tot £ 3 per ton Rijst en £ 4 per ton voor ligte goederen; Zwerver (Holl.) ƒ 80 voor Suiker, hier te laden en ƒ 90 voor Koffij op Padang; Earl of Harwicke (Eng.) in China gecharterd tot geheimen koers; Norseman (Amerik.) in China gecharterd tot geheimen koers; Le Tourny (Fr.) laadt gedeeltelijk voor eigen rekening en neemt vracht aan tot fr. 100 per ton; Bellatrix (Holl.) te Soerabaija opgenomen tot onbekenden koers; Carin (Zweed.) en Johanna Wagener (Pr.) laden voor eigen rekening; Guurtje en Maria (Holl.) ƒ 77½ voor Suiker en ƒ 72½ voor Rijst; West Capelle (Holl.) ƒ 82½ voor Suiker, doch met bepaling van voor 15 November op twee plaatsen de Suiker uit de Gouvernements pakhuizen ingenomen te hebben, komende anders pakhuishuur voor rekening van het schip; Laura en Adèle (Holl.) ƒ 80 voor Suiker, Koffij, Indigo en Huiden, ƒ 70 voor Thee en ƒ 35 voor Kopergeld. Onbevracht blijven nog de volgende bodems: (Holl.) Argus, J. M. Kemper, Amsterdam, Kosmopoliet, J. C. Schotel, Wilhelmina en Elise, Rijnbrandt, Ulijsses, Californië, 't Goede Vertrouwen, Ortelius, Tonia, Willem Kroonprins der Nederlanden, Grootmeester Nationaal en Jacobus. (Hamb.) Louise en Malvina, Vidal. (Amerik.) Cyclone. Het (Eng.) schip Orestes 700 ton werd met de inhebbende lading 1000 ton Steenkolen tot ƒ 40/m. verkocht, leverbaar te Soerabaija. Biesbosch (Holl.) zal waarschijnlijk worden afgekeurd.

HONG KONG 29 October.

INVOEREN. Manufacturen. Met weinig omzet in de laatste 14 dagen; alleen in T Cloths ging iets om. Garens met weinig verandering, 16/24 $ 91 a 94; 28/32 $ 102 a $ 105; 38/42 $ 115 a 117. Ruwe Shirtings onveranderd. Gebleekte onverkoopbaar. Gebloemde witte $ 2.45. Gekleurde $ 3.25. Wollen Goederen zonder handel, met grooten voorraad. — *Metalen.* Lood iets minder willig, $ 7.80 a $ 8. IJzer onveranderd met veel voorraad. — *Vrachten* onveranderd slap; naar Siam 50 c., naar Demerary met Coelies £ 8 per persoon.

CANTON 27 October.

INVOEREN. Sedert de laatste mail zonder belangrijken omzet. — *Manufacturen.* Garens nominaal, 16/24 $ 31 a $ 34.40, 28/32 $ 34 a $ 37½, 38/42 $ 34.75 a 40.75. Ruwe Shirtings, 5½ a 6 ℔ $ 2.10 a $ 2.30, 6½ a 6¾ ℔ $ 2.65 a $ 2.85, 7 a 7½ ℔ $ 2.90 a $ 3.50; gebl. dito 54 a 60 riet $ 2.35 a $ 2.45, 64 a 66 $ 2.50 a $ 2.60, 68 a 72 $ 2.70 a $ 2.80. Gekleurde Damast $ 5.40 a $ 6.40. Wollen Goederen met geringen verkoop. Spaansche strepen $ 0.90 a $ 1.10. — *Metalen.* Lood zonder voorraad. IJzeren Spijkers met grooten voorraad, $ 2.70 a $ 3.10. — *Kwikzilver* $ 65 a $ 65½. *Vensterglas* verlaten, $ 3.40 per 100 vierk. voeten. — *Thee.* De aanvoeren verminderen. Congo t. 23.6 a 32. Canton Packed dito t. 20. Geurige Caper t. 18. Young Hyson t. 19. Gunpowder t. 21. — *Vrachten* slap. Naar Londen en Liverpool £ 3.

AMOY 24 October.

Manufacturen. De markt is algemeen levendig met vaste prijzen. Katoenen Garens n.° 16/24 $ 35½ a 36; ruwe Shirtings 7½ a 8 ℔ $ 2.30 a 2.60, 8¼ a 8½ ℔ $ 2.65 a 2.80, 9 a 9½ ℔ $ 2.90 a 3.20; gebleekte d.° puike gevraagd, 56 riet $ 2.40, 60 riet $ 2.55, 64 riet $ 2.65, 72 riet $ 3.10. — *Vrachten* willig.

SHANGHAI 21 October.

In den stand des handels is veel verbetering gekomen door de meerdere gerustheid voor het binnenl. vervoer.

INVOEREN gingen iets beter van de hand echter zonder prijsverandering. Men noteert Ruwe *Shirtings* 5½ a 6 catties, t. 1.5.2 a t. 1.5.5, 6½ a 7 catties, t. 1.7.3. a t. 1.9.0. Gebleekte dito t. 1.7.0 a t. 2.1.5. T. Cloth iets beter t. 1.0.2 a t. 1.3.0. Fancy hooger; witte t. 1.9.0. Gesorteerde t. 2.4.5 a t. 2.5.5. — *Wollen Goederen* met weinig omzet. Spaansche Strepen t. 0.7.5 a t. 0.9.0. — *Metalen* stil; IJzeren Spijkers t. 2.5.0 a t. 2.6.0. — *Thee* met meer handel; Hoochow t. 21 a t. 24. Souchongs t. 23. Gem. Congo t. 15½ a t. 17½. — *Zijde* met goeden handel; puike soorten vast. Tsatlee n°. 3 t. 370 a t. 385; n°. 4 t. 350 a t. 360; n°. 5 t. 315 a t. 330. Taysaams n°. 1 t. 335 a t. 350; n°. 2 t. 315 a t. 330; n°. 3 295 a t. 310; n°. 4 t. 265 a t. 290. — *Vrachten* n. Engeland voor Thee £ 3, voor Zijde £ 5.

FOO CHOW FOO 22 October.

De markt is slap voor *Manufacturen.* Men noteert ruwe Shirtings 6¼ a 6½ ℔ $ 2.30 a 2.75. T. Cloths 6½ a 6¾ ℔ $ 1.70 a 1.90, dito 7 a 7½ ℔ $ 1.90 a $ 2.05, dito 8 ℔ $ 2.75. — *Thee* zonder vraag. Men noteert Congo gem. tls. 12 a 18, goed a geurig tls. 19 a 26; Souchong tls. 24½ a 30½; Flowery Pecco tls. 33½ a 44½; Oolong tls. 18 a 27; geurige tls. 40. — *Vrachten* naar Londen £ 3.10.

Advertentiën.

Getrouwd:

JOHANNES MARINUS VORSTMAN,
Theol. Doct., Predikant te Renswoude,
en
WILLEMINA VAN OORDT.

Rotterdam 13 *December* 1860.

Bevallen van een welgeschapen ZOON *C. KOK,*
geliefde Echtgenoote van
Den Bommel H. VAN WEEL.
11 *December* 1860.

Op den 12 December 1860 is te *Rotterdam* overleden, in den ouderdom van bijna 73 jaren, de Wel Edele Heer PIETER SAMUEL SANDER, *Notaris aldaar.*

Uit de Hand te Koop:

Een **HUIS**, met BOVENWONING, KELDER en **ERVE**, op zeer goeden Stand te Rotterdam. Adres *franco*, ten Kantore van den Notaris *HOGERSDIJK*, aan de Korte Hoogstraat aldaar.

MAATSCHAPPIJ TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN.

Vierde Leesvergadering

bij het Departement Rotterdam der **Maatschappij tot Nut van 't Algemeen**, op WOENSDAG den 19 DECEMBER 1860, des avonds ten *half acht* ure precies, in het Gebouw des Departements.

Spreker Dr. **D. DE LOOS.**

In naam van het Bestuur,
G. VAN REYN, *Lid en Secretaris.*

STOOMBOOTVAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM en HULL,
Voor Passagiers en Goederen.

De Rader-Stoomboot **SEA GULL,** Kapitein R. M. Sawyer, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL **aanstaanden Zaturdag.**

Adres bij *J. B. CROL & Co.*

ROTTERDAM—NEWCASTLE.
Voor Passagiers en Goederen.

De Stoomboot **CHANTICLEER,** Kapit. **Robert Vincent,** zal van hier naar **NEWCASTLE** vertrekken DINGSDAG 18 dezer, des morgens vroeg.

Adres bij *D. BURGER & ZOON.*

LOTERIJ
VAN
DAMESHANDWERKEN
EN
VOORWERPEN VAN KUNST EN SMAAK,

ten behoeve der arme Huisgezinnen, welke door de **Vereeniging** van den ***H. Vincentius a Paulo*** te Rotterdam bezocht en ondersteund worden.

De **Loten** zijn tegen *Vijftig* Cents verkrijgbaar bij den Thesaurier der Commissie voor de Loterij den Heer L. SERRUYS, Leuvehaven, wijk 3—27, alsmede bij de HH. Boekhandelaren G. W. VAN BELLE, Haagscheveer; E. DE BONT, Steiger; de Erven P. T. BRAAM, Leeuwestraat, en N. VERHOEFF, Houttuin, en aan het Gebouw der Vereeniging, Oppert, wijk 6—188.

De **Voorwerpen,** welke men voor de Loterij zal gelieven te bestemmen, worden vóór het einde dezer maand ingewacht ten Huize van den Thesaurier en van de Ondergeteekenden, en aan het Gebouw der Vereeniging.

De **Tentoonstelling** zal in het Gebouw der Vereeniging gehouden en op den 6den Januarij 1861 geopend worden.

Namens de Commissie voor de Loterij,
G. C. D. VAN BOMMEL,
President.
Rotterdam 13 *December* 1860.
A. K. J. VAN DER DRIFT,
Secretaris.

SNELVAART VOOR PASSAGIERS EN GOEDEREN
TUSSCHEN
ROTTERDAM en ANTWERPEN,
met de Stoombooten
***Telegraaf* III & IV.**
DECEMBER.

Van Rotterdam.			Van Antwerpen.		
* 15 Zaturdag	's morgens	9.30	18 Dingsdag	's morgens 17/18	3.—
20 Donderdag	's nachts 19/20	12.30	22 Zaturdag	„	6.30
25 Dingsdag	's morgens	6.—	28 Vrijdag	„	11.30.

* Deze Afvaart-Uren staan in verbinding met de Treinen van den Hollandschen en Rhijn-Spoorweg die om 8 ure 15 min., 9 ure 15 min., 10 ure en 11 ure 5 min. des morgens te Rotterdam aankomen.

Stations die worden aangedaan:

SLIKKERVEER, KINDERDIJK, NIEUWE VEER, ALBLASSERDAM, DORDRECHT, STEENKAMER, 's GRAVENDEEL, WILLEMSDORP, WILLEMSTAD, OOLTGENSPLAAT, DINTELSAS, STEENBERGSCHE VLIET, **ZIJPE voor Zierikzee en Brouwershaven,** ST. PHILIPSLAND, STAVENISSE, YERSEKENDAM, VOSMEER, THOLEN, BATH en LILLO.

Te **ZIJPE** wordt voor **Zierikzee** en **Brouwershaven** op de **heen-** en **terugreis aangelegd** aldaar staat eene zeer goed ingerigte Diligence gereed, die **van Zijpe naar Zierikzee,** na aankomst der Stoombooten, vertrekt en van **Zierikzee naar Zijpe,** in correspondentie op de Stoombooten, rijdt.

PASSAGIERS-VRACHTEN:

Eerste Plaats, Paviljoen, ƒ 3.50, Tweede Plaats, 1e Salon, ƒ 2.50, Heen en Terug ƒ 4. Derde Plaats, 2e Salon, ƒ 1.50. Heen en Terug ƒ 2.50. — **Passagiers-Bagage vrij. — Kinderen beneden 10 jaren Halve Vracht.**

ROTTERDAM, Boompjes, wijk 1, n.° 21, **VERWEY & Co.,** *Cargadoors-Expediteurs.*

BENAAUWDHEID **ASTHMES** ZENUWLIJDEN
VERKOUDHEID, ZINKING, EN
ONVERMIJDELIJK VERMINDERD EN GENEZEN DOOR HET
BORSTVERSTERKEND ROOKMIDDEL (Cigarettes-Espic).

De rook dringt, wanneer hij is ingeademd, in de borst verschaft kalmte aan het geheele zenuwstelsel, maakt het ozen van slijm en fluimen gemakkelijk, en bevordert de zoo belangrijke werking der ademhalings-organen. *Parijs.*

Verkoop in het groot: J. ESPIC, N° 6, rue d'Amsterdam.—Dépôts: Amsterdam, H. ELOTH en W. HULSTEYN; Rotterdam, VAN SANTEN KOLFF; Haarlem, J. J. SCHREUDER; 's Hage, W. BENESSE; Utrecht J. GROOTENDORST.—Tot voorkoming der gevaren van het namaken, moet men er vooral stipt op letten of de etiquette en de Signartjes zelven voorzien zijn van de handteekening.

Openbare Vrijwillige VERKOOPING.
In éene Zitting.

GERRIT WENK Junior en *HENDRIK SCHOT,* Notarissen, residerende te Rotterdam, zijn voornemens, als last hebbende van hunne Principalen, op Dingsdag den 18 December 1860, des middags ten 12 ure, in het Locaal voor Publieke Verkoopingen, aan de Gelderschekade aldaar, publiek te Veilen en aan den meestbiedende of eerstmijnende te Verkoopen:

Eene extra goed onderhouden en wel bezeilde

DAMSCHUIT,

gebezigd als **BALLASTSCHUIT,** genaamd ***de Vrouw Maria,*** liggende in de Scheepmakershaven; over de Bierhaven, te Rotterdam, groot omtrent **38 Tonnen** of circa **19 Lasten,** met al derzelver ZEILEN, TOUWEN en verderen INVENTARIS.

De Veil-Conditien zullen in tijds ter lezing liggen ten Kantoren van voornoemde Notarissen, aan de Noordblaak, wijk 4, n.° 181, en op de Hoogstraat, wijk 8, n.° 23, alwaar tevens alle verdere informatien te bekomen zijn, zullende dagelijks, op de gewone uren, gelegenheid worden gegeven ter bezigtiging van het te Veilene.

VERKOOPING van
Eroeiramen, Matten enz.

De Notarissen *DALEN, LAMBERT & VAN WIJNGAARDEN,* residerende te Rotterdam, last hebbende van hunne Principalen, zijn voornemens, onder directie van *VAN MARLE & DE SILLE,* op Dingsdag den 18 December 1860, des voormiddags ten 10 ure, in den Tuin van den Heer **A. J. de Groot** (Laan van Adamshof, A. n.° 1 beneden den Hoogen Zeedijk, te Rotterdam, publiek te Verkoopen: Eene aanzienlijke Partij BROEIRAMEN, RIET- en STROOMATTEN, TUINDERS-GEREEDSCHAPPEN, HOUTWERK enz. — 's Dags te voren van 10—4 ure te zien.

SPECULATIE EN TWEEDE HAND
Nog een Woord over het
VEILING-STELSEL
der N. H. M.,
DOOR
F. W. C. BLOM,
Lid van de Kamer van Koophandel enz.

Wordt uitgegeven bij M. WIJT & ZONEN en alom à **50 Cents** te bekomen.

Bij den Boekhandelaar *OLDENZEEL*, te Rotterdam, is ter Perse, en zal *in den loop der maand Januarij* 1861 te worden uitgegeven:

EEN BOEKWERK,
GETITELD:
BIJWERK OP HET GEBIED VAN KUNST EN GESCHIEDENIS
door W. FRANCKEN Az.,
Predikant te Rotterdam.

Rotterdamsche Schouwburg.
Directie: ***J. Eduard de Vries.***

VRIJDAG 14 DECEMBER 1860:
Vierde Voorstelling van:
MOZART'S
DON JUAN,
met medewerking van den Heer BERTRAM, 1sten Bariton aan het Stads Theater te Leipzig, als Gast.
Aanvang ten 7¾ ure precies.

ZATURDAG 15 DECEMBER 1860:
Zestien jaren geleden,
of **Moederliefde en Kindertrouw,**
Tooneelspel in vijf Bedrijven, naar 't Fransch van *Ducange.* — Gevolgd door:
ALS TWEE DROPPELS WATER,
Blijspel in één Bedrijf, door *Herbert Lille.*
Aanvang ten half seven ure precies.

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam: 7.20, 11.40, 3.20, 6.—
„ „ alleen n. 's Hage: 9.45 's morg., 9.40 's n.
„ Amst. naar Rotterdam: 8.30, 11.25, 4.25, 7.—
„ 's Hage „ „ 8.30, 10.41, 1.30, 4.10, 6.39, 9.—
Aankomst te Rotterdam: 9.15, 11.30, 2.15, 4.55, 7.25, 10.—

Rijn-Spoorweg.

Rott. n. Utr., Amst., Arnh.: 7.—, 10.—, 12.15, 1.30, 5.30, 9.—
Amst. n. Utr. en Rott.: 7.25, 10.25, 12.35, 2.30, 6.15, 9.—
Arnh. n. Utr., Amst., Rott.: 6.30, 9.30, 11.55, 1.10, 5.20, 7.—
Utrecht naar Rotterd.: 6.30, 8.40, 11.40, 1.25, 4.30, 7.—
Gouda naar Rotterd.: 7.36, 9.34, 12.34, 2.8, 5.40, 8.—
Aank. te Rotterdam: 8.15, 10.—, 1.—, 2.25, 6.30, 9.—

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rott. naar Antw. en Breda: 10.15 's morg. en 3 's nam.
„ Antwerpen: 7.50, 12.20, 5.35; de laatste alleen tot Breda en Moerdijk.
„ Breda: 6.30, 12.35, 5.25; de laatste alleen tot Antwerpen en Moerdijk.

Gedrukt en uitgegeven bij G. en C. A. VAN REYN, te Rotterdam.

BIJVOEGSEL,
behoorende tot de
ROTTERDAMSCHE COURANT
VAN
VRIJDAG 14 December 1860, N°. 298.

GEMEENTERAAD
VAN
ROTTERDAM.

Zitting van Donderdag 13 December.

Deze onder het voorzitterschap van den heer Burgemeester gehouden openbare vergadering van den Gemeenteraad werd door 29 leden bijgewoond; afwezig waren de heeren *Blankenheym*, *de Critter*, *van der Hoop*, *Hoynck van Papendrecht*, *Milders*, *Visser* en *F. van Vollenhoven*.

Nadat de notulen der vorige vergadering waren geresumeerd, deelde de Voorzitter mede, dat de volgende stukken waren ingekomen:

1°, van Gedeputeerde Staten de goedkeuring op het Raadsbesluit tot opheffing van het beurtveer tusschen 's Gravenhage en Rotterdam. — Voor kennisgeving aangenomen.

2°, van de commissie voor de plaatselijke werken verzoek om magtiging ten einde over te gaan tot den openbaren verkoop van afbraak, boomstammen, rietgewas enz. — Ingewilligd.

3°, van den heer Gemeente-Ontvanger een voorstel tot het doen van overschrijvingen op de begrooting tot regeling der uitgaaf van *f* 16,200 voor de afbetaling van den afkoop der vernietiging van de verhuring der Maasbleek. — Goedgekeurd.

4°, eenige exemplaren van een door de Kamer van koophandel aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal gericht adres betrekkelijk de waterwegen. — Ter visie gelegd.

5°, drie reclames tegen den aanslag in de plaatselijke directe belasting. Burgemeester en Wethouders adviseerden op twee daarvan afwijzend te beschikken, doch op het derde gedeeltelijke remissie te verleenen. — Zonder beraadslaging vereenigde de Vergadering zich met dit prae-advies.

6°, missives van de heeren H. W. A. van Oordt en mr. J. Pols om te berigten dat zij de benoeming tot leden der Plaatselijke Schoolcommissie aannemen, en van den heer J. C. Peelen, meldende dat hij die benoeming niet kan aannemen. — Voor kennisgeving aangenomen.

7°, missives van de heeren J. C. Offers, J. R. Veder, mr. J. G. Schumacher en M. P. Ketelaar, meldende dat zij de benoeming aannemen tot leden der commissie van bestuur voor het examineren van vaarenslieden. — Mede voor kennisgeving aangenomen.

8°, berigt van den heer dr. H. W. de Monchy, dat hij de benoeming aanneemt tot lid der commissie van bestuur over de scholen van meer uitgebreid lager onderwijs. — Voor kennisgeving aangenomen.

9°, van de commissie van bestuur voor het Krankzinnigengesticht: *a*, berigt dat de heer A. T. van Casteel met het einde dezes jaars als lid dier commissie aan de beurt van aftreding is, wordende voor eene nieuwe benoeming voorgedragen de heeren A. T. van Casteel en M. M. de Monchy, en *b*, eene voordragt voor de benoeming van een lid der commissie in de plaats van den heer mr. A. van Gennep, wien op zijn verzoek een eervol ontslag is verleend, zijnde op die voordragt geplaatst de heeren G. J. van Oordt en J. Mees R. Az. — Ter visie gelegd tot de volgende vergadering.

10°, van de Plaatselijke Schoolcommissie een reglement voor de commissie van bestuur en toezigt over de Vormschool. — Ter visie gelegd.

En 11°, eene missive van den heer D. Keus, om mede te deelen, dat hij, wordt hij tot havenmeester benoemd, zich geheel aan die betrekking wijden en zich aan assurantie-zaken en het boekhouderschap van schepen onttrekken zal.

Na de mededeeling der ingekomen stukken werd in de eerste plaats overgegaan tot het benoemen van een lid uit den Raad in de commissie voor het Ziekenhuis aan den Coolsingel, en werd daartoe met 24 stemmen benoemd de heer *Rueb*; de heer *van Rijckevorsel* had 2 stemmen en de heer *van Oordt* 1 stem bekomen, terwijl 2 blanco-biljetten in de bus gevonden werden. — De heer *Rueb* verklaarde de benoeming aan te nemen.

Alvorens daarop tot het benoemen van een havenmeester werd overgegaan, werd, op voorstel des Voorzitters, bepaald, dat degene die tot havenmeester wordt benoemd geen reeder, assuradeur of in eenige andere betrekking blijven mag.

Daarop tot stemming voor de benoeming van een havenmeester overgegaan zijnde, erlangde de heer *D. Keus* 12, de heer *J. R. N. J. Bijl* 10 en de heer *A. P. Achenbach* 7 stemmen.

Niemand alzoo de volstrekte meerderheid van stemmen op zich vereenigd hebbende, moest eene nieuwe vrije stemming plaats grijpen. Nadat nu, op voorstel des Voorzitters, was bepaald, dat de benoemde zich zoo spoedig mogelijk van zijne andere betrekkingen zou moeten ontslaan, had die nieuwe vrije stemming plaats; 13 stemmen vereenigden zich dit maal op den heer *J. R. N. J. Bijl*, 12 op den heer *D. Keus* en 4 op den heer *A. P. Achenbach*.

Daar bij deze tweede vrije stemming wederom niemand de volstrekte meerderheid van stemmen had bekomen, moest nu worden overgestemd over de twee personen die de meeste stemmen op zich vereenigd hadden.

Bij deze derde stemming werd de heer *D. Keus* met 15 stemmen tot havenmeester benoemd, terwijl de heer *J. R. N. J. Bijl* 14 stemmen bekomen had.

Vervolgens werden de beraadslagingen voortgezet en ten einde gebragt over de concept-verordening op de verdeeling in wijken en het nommeren der gebouwen en erven. De verschillende artikelen gaven tot vrij langdurige gedachtenwisseling aanleiding, hetwelk nog tot eenige wijziging der verordening leidde. In den loop der beraadslagingen werd door den heer *van Reesema* voorgesteld aan het plein bij de gewezen Binnenwegschepoort den naam te geven van *Boymans-plein*, wat ten slotte goedgekeurd werd, aangezien andere voorstellen, om daaraan den naam van *Akademie-plein* of *Museum-plein* te schenken, geen bijval vonden. Het denkbeeld, om de Grootemarkt voortaan *Erasmus-markt* te noemen, vond geene genoegzame ondersteuning. Hetzelfde was het geval met een voorstel, om de Spoorwegstraat liever *Spoorstraat* te noemen. Bij meerderheid van stemmen werd echter bepaald, om de Westerhavenkade voortaan *Westerhaven* te heeten.

Ten slotte werd nog zonder beraadslaging goedgekeurd de concept-wijziging in de belasting op het gedistilleerd.

De zitting werd daarna gesloten.

STATEN-GENERAAL.

Eerste Kamer.

Zitting van Donderdag 13 December.

In deze zitting heeft de Voorzitter medegedeeld, dat missives zijn ontvangen van de heeren van Weel en van der Leck de Clercq, daarbij kennis gevende dat zij verhinderd werden de vergadering bij te wonen. — Tot voorzitters der afdeelingen zijn benoemd jhr. van Eysinga, de heeren van Beeck Vollenhoven, van der Oudermeulen en baron van Aylva van Pallandt en tot ondervoorzitters de heeren baron Taets van Amerongen tot Natewisch, jhr. van Nispen van Pannerden, 't Hooft van Benthuyzen en van Rijckevorsel. — Tot rapporteurs zijn benoemd over de wetsontwerpen: tot wijziging van hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting over 1859, tot vaststelling van uitgaven wegens verstrekkingen voor het Departement van Marine, dienst 1860, en tot wijziging van hoofdstuk III, dienst 1859, de heeren Taets van Amerongen, Fransen v. d. Putte, van Wessem en de Vos; — tot onteigening van perceelen in de gemeente Meerssen; tot onteigening van perceelen voor het kanaal te Joure, en tot onteigening van perceelen in de Tienhovensche Maarsseveensche plassen, de heeren Huidecoper van Maarsseveen, van Meeuwen, Sassen en Hartsen. — Van den Minister van Buitenlandsche Zaken is ingekomen een afschrift van de overeenkomst met Pruissen, waarbij het in 1851 gesloten postverdrag wordt verlengd.

De Commissie, in wier handen gesteld zijn tot onderzoek de geloofsbrieven van het nieuw benoemde lid jhr. mr. W. baron Boreel van Hogelanden, heeft bij monde van den heer van Nispen van Pannerden rapport uitgebragt en geconcludeerd tot toelating van dien heer, nadat vooraf door hem het bewijs van beëediging zal zijn overgelegd. Dienovereenkomstig wordt besloten.

Van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn ingekomen de door haar aangenomen hoofdstukken VIII, IX A, IX B, en X der Staatsbegrooting voor 1861. Verzonden naar de afdeelingen.

De Commissien van Rapporteurs zijn gereed met hare verslagen over de hierboven genoemde wetsontwerpen, zullende de discussien daarover plaats hebben op aanstaanden zaturdag, des middags ten 2 ure.

Tweede Kamer.

Avondzitting van woensdag 12 dec.

(*Vervolg.*)

Na het opmaken van eene lijst van vijf kandidaten voor de vacature in den Hoogen Raad, waarvan reeds uitvoerig verslag is gegeven, komen achtereenvolgens de volgende onderwerpen in behandeling:

Wetsontwerp houdende de begrooting der uitgaven voor de Landsdrukkerij voor 1861.

Zonder discussie werd dit ontwerp met *algemeene* stemmen *aangenomen*.

Wetsontwerp op de vervroegde ontheffing van goederen der Maatschappij van Weldadigheid van daarop ten behoeve van den Staat gelegde hypothecaire verbanden.

Zonder discussie wordt dit ontwerp van wet met *algemeene* stemmen goedgekeurd.

Wetsontwerp tot onteigening van perceelen ten behoeve van den aanleg eener nieuwe straat te 's Gravenhage.

Zonder beraadslaging wordt dit wetsontwerp *aangenomen* met 58 tegen 2 stemmen.

Tegen stemden de heeren van Nispen en Luyben.

Wetsontwerp tot onteigening van perceelen ten behoeve van den aanleg van den spoorweg van Maastricht naar Luik.

De heer *van Heemstra*, Minister van Binnenlandsche Zaken, geeft de inlichtingen, die bij het eindverslag waren gevraagd. 1°, dat de termijn van de concessie van den bedoelden spoorweg is verlengd geworden door België en Nederland; 2°, dat deze onteigeningswet volkomen voldoet aan den eisch der Grondwet en aan de bepalingen der algemeene wet op de onteigening van 28 augustus 1851, omdat die wet niet voorschrijft dat de wet omschrijve de geheele rigting van den aan te leggen weg in alle details; 3°, wanneer de wet spreekt van de onteigening „*ten name van den Staat*", dan is het geschied omdat de concessie, verleend door beide gouvernementen van België en Nederland, in België de onteigening altijd plaats heeft ten name van den Staat, en de hier bedoelde weg zelf toch aan den Staat zou komen.

Het wetsontwerp werd daarna *aangenomen* met algemeene stemmen.

Wetsontwerp tot vaststelling der begrooting van uitgaven voor de gestichten te Ommerschans en te Veenhuizen voor de dienst van 1861.

De heer *van der Linden* wijst op twee punten: 1.° dat het besluit van 19 augustus 1859 de gestichten te Ommerschans en te Veenhuizen aanwijst als die gestichten, waarheen de regter den bedelaar kan verzenden. Intusschen de toestemming van den Minister van Justitie en die van het gemeentebestuur was noodig, om opgenomen te worden in een dier gestichten, en zoo werd de uitvoering van de strafwet onmogelijk gemaakt. 2.° dat er *f* 32,000 wordt aangewezen, voortkomende van het Departement van Oorlog; maar nu de gestichten zijn geworden Rijks-instellingen zelve, kwam het den spreker een onnoodigen omslag voor, om de kosten nu ook nog te brengen voor een deel ten laste van een ander departement, dan dat van Binnenlandsche Zaken. — De heer *van Heemstra*, Minister van Binnenlandsche Zaken, antwoordde: 1°, dat er voor gewaakt moet worden dat geene bedelaars worden opgenomen, dan met eigen vrijen wil; maar dat men zelfs verder moet gaan, en niet *ieder* moest worden opgenomen die het verlangt, daar anders de gestichten zouden worden gestichten tot aanmoediging der luiheid. De Minister gaat uit van 't beginsel, dat de arme niet kan eischen, en dat de gemeente, die voor den arme moet betalen, ook wel in deze mag worden gehoord. De bedoelde maatregelen beletteden echter niet de uitvoering van de strafwet, want de jurisprudentie was gevestigd dat men om het feit van bedelarij kan worden opgezonden naar de Kolonien, die nog nooit geweigerd hebben zoodanige veroordeelden op te nemen; 2°, dat de gelden van het Departement van Oorlog betreffen eene afloopende zaak, en dat dit alleen de reden is waarom de bestaande complicatie is blijven bestaan. — De heer *van der Linden* repliceert, dat het niet de vraag was of de bedelaar gestraft kon worden; maar of een arme zich kan hoeden, om gecondemneerd te worden? De vraag was ook of de gestichten zijn gestichten van wege het Rijk, ingesteld om te voldoen aan den eisch der strafwet? — De heer *van Eck* ondersteunt de denkwijze van den vorigen spreker. De wet wil alleen gestraft hebben met opzending hem, die bedelt ofschoon dit niet behoevende; nu moet er òf gelegenheid worden gegeven om den behoeftige op te nemen in de gestichten, òf art. 19 van de wet van 1854 moest, met het oog op de jurisprudentie, worden gewijzigd. — De heer *van Heemstra*, Minister van Binnenlandsche Zaken, kent geene wet, die den arme den toegang opent voor gestichten als waarvan thans sprake is, dan de strafwet; en nu geloofde de Minister dat het uiterst gevaarlijk zou zijn, om aan ieder arme vrij te laten den toegang naar zoodanige gestichten.

Het wetsontwerp werd daarna *aangenomen* met 53 tegen 3 stemmen.

Tegen stemden de heeren van der Linden, van Eck en van Nispen.

Conclusie over het verslag over de verrigtingen aangaande het armbestuur over 1858.

De conclusie strekt, het verslag der Regering voor kennisgeving aan te nemen, het te doen drukken en ronddeelen en een afschrift daarvan te verzenden aan den Minister van Binnenlandsche Zaken,

Zonder discussie wordt die conclusie *aangenomen*.

Wetsontwerp tot aanvulling van art. 10 der wet van 29 junij 1854 (Staatsblad n.° 102) omtrent strafbare poging tot misdaad.

De heer *Godefroi*, Minister van Justitie, deelt, ingevolge den wensch uitgedrukt in het eindverslag, mede, dat eenige jaren geleden was ingesteld een onderzoek naar een geschikt oord in Indië, om de straf van deportatie te kunnen toepassen. Nader zou de Minister de resultaten van dat onderzoek mededeelen. Overigens betoogt de Minister, in tegenstelling van het beweerde in het Voorl. Verslag, dat art. 9 van de wet van 29 junij 1854 wel degelijk van toepassing zal zijn op de tegenwoordige aanvullings-voordragt. Ten einde echter allen twijfel weg te nemen, stelt de Minister voor eene kleine wijziging in het artikel, de strekking hebbende te doen blijken, dat ook art. 10 van de wet van 1854 en alle verdere artt. dier wet, die de *travaux forcés* vervangen, van toepassing zijn op de nu voorgedragen wet. Diensvolgens zal het eenig artikel van de wet aldus luiden:

EENIG ARTIKEL.

„ Art. 10 der wet van 29 junij 1854 (Staatsblad „ n.° 102) wordt aangevuld met de volgende bepaling: „ Poging tot misdaad wordt gestraft, indien tegen de „ misdaad zelve tuchthuisstraf van 5—20 bedreigd is, „ met tuchthuisstraf van 5—15 jaar."

Het wetsontwerp is daarna *aangenomen* met algemeene stemmen.

Wetsontwerp tot vaststelling van de Begrooting wegens den arbeid der gevangenen over 1861.

De heer *Cool* komt terug op zijne beschouwingen, bij hoofdstuk IV van de Staatsbegrooting ontwikkeld, betrekkelijk de door den Minister voorgenomen wijzigingen rakende de cantines in de gevangenissen. Spreker meent dat men hier alleen de theorie op het oog heeft, maar de praktijk niet in acht zal nemen. De cantines hadden voorzeker geleid tot misbruiken; maar zij hebben ook gestrekt tot veel nut, en daarom geloofde spreker dat men de cantines winstgevend moest laten voor de cipiers, maar de misbruiken daarbij trachten te weêren. — De heer *Godefroi*, Minister van Justitie, betoogt dat er geene winstgevendheid mag bestaan uit cantines om dienstijver aan te moedigen; daarom had hij op deze begrooting die aanmoedigings-premien voorgedragen, te doen betalen door den Staat, omdat de cantines schandelijke misbruiken hadden opgeleverd. De bedoeling was overigens om, zoo veel mogelijk, de behoeften der cantines op te nemen onder de publieke aanbestedingen. — Na nog een korte repliek van den heer *Cool*, waarin hij betoogde dat ook hij geen voorstander was van winstgevende cantines, werd de beraadslaging gesloten.

Het wetsontwerp werd daarna met *algemeene* stemmen aangenomen.

Wetsontwerp tot wijziging van Hoofdstuk IX B der Staatsbegrooting voor 1859.

De heer *van Bosse* wijst op de bedenking voorkomende in het eindverslag, waarin gezegd wordt dat de gebouwen voor het postkantoor in de residentie waren aangekocht in 1859 zonder magtiging der Staten-Generaal. Spreker, destijds Minister van Finantiën, beweert dat die gebouwen zijn gekocht uit de „onvoorziene uitgaven" voor de uitbreiding van het postwezen, waartoe ook z. i. behoorde de uitbreiding van het postkantoor te 's Hage. Bovendien was de aankoop van het gebouw noodig, omdat, indien men eerst de gelden had moeten aanvragen, het perceel zou zijn verkocht geweest: er was dus wèl reden geweest, om zelfs des noods hier de begrootingswet te overschrijden.

Het wetsontwerp werd daarna met *algemeene* stemmen *aangenomen*.

Conclusie over de Rekening wegens het Pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren over 1858.

Die conclusie strekt het rapport te doen drukken en ronddeelen, onder toezending van een afschrift aan den Minister van Finantien, met verzoek om nadere inlichtingen.

Aangenomen zonder discussie.

Conclusie over het verslag in betrekking tot de algemeene begrootingen van inkomsten en uitgaven over 1857 en 1858.

Die conclusie strekt, het ontvangen verslag voor kennisgeving aan te nemen en een afschrift van het rapport aan den Minister van Finantien toe te zenden.

Aangenomen zonder discussie.

Conclusie over de additionele overeenkomst met Frankrijk nopens den waarborg van den letterkundigen eigendom.

Die conclusie strekt het verslag te doen drukken en ronddeelen, en daarvan mededeeling te doen aan den Minister van Buitenlandsche Zaken.

Zonder discussie *aangenomen*.

Conclusie over het additioneel artikel tot de overeenkomst tusschen de Rhijnoeverstaten, van den 31 Maart 1831.

Die conclusie strekt het verslag te doen drukken en ronddeelen en een afschrift daarvan te doen toekomen aan den Minister van Buitenlandsche Zaken.

Zonder discussie *aangenomen*.

Niets meer aan de orde zijnde werd de Vergadering gesloten.

Zitting van donderdag 13 december.

In deze zitting is voortgezet en ten einde gebragt de beraadslaging over het Xde hoofdstuk der Staatsbegrooting (*Departement van Oorlog*).

Bij de XIde afdeeling (*Materieel der genie en al hetgeen kan geacht worden daartoe te behooren*) in het algemeen werd geene beraadslaging gehouden.

De artt. 22 tot en met 24 werden zonder discussie goedgekeurd.

Op art. 25 heeft de heer *Dommer* voorgesteld een amendement, strekkende om daarvan te schrappen den post van *f* 400,000 voor den aanleg eener verschanste legerplaats bij Nijmegen.

De heer *Dommer van Poldersveldt*, zijn amendement toelichtende, verklaarde dat hij zijn amendement zeer vroegtijdig had medegedeeld aan de Vergadering, omdat het hem alleen te doen was om een grondig onderzoek, in eene zoo gewigtige zaak als de spreker van oordeel is dat zij is. Voorop stelde spreker dat er in de vesting-versterkingskunde punten zijn, die in alle omstandigheden vaststaan; terwijl er anderen zijn, die afwisselen naar gelang van de omstandigheden. De laatste gebeurtenissen hebben daarvan treffende bewijzen geleverd; vooral bewijst de aanleg van de vestingwerken te Antwerpen, dat er veel kan gedaan worden om de eischen der strategie in verband te brengen met de belangen en de eischen van de industrie en van het volk. Wat nu de zaak zelve betreft, betoogt de spreker dat de Minister zich voorstelt om van Nijmegen te maken wat het werkelijk zijn *moet*: een geretrancheerd kamp. In het beginsel was hij het dus eens met den Minister; hij verschilt alleen omtrent de wijze *hoe* dat zal geschieden? De Minister meende, dat ondanks dat geretrancheerde kamp de vesting van Nijmegen zou moeten blijven behouden, omdat die vesting dan meer belang zou verkrijgen dan zij nu bezit. De stad Nijmegen had intusschen den Koning gevraagd om de ringmuren geheel of gedeeltelijk te doen slechten; daarop had de Minister van Oorlog geantwoord in substantie dat die slechting niet kon geschieden, dat het alleen mogelijk zou zijn om de hoofdwal te raseren met uitbreiding van de enceinte, dat echter daaraan zoo groote kosten waren verbonden, dat de Minister niet durfde overgaan tot zoodanige onderneming. De Minister neemt dus aan dat de vesting moet dienen tot reduit in 't geretrancheerde kamp; maar die vesting is in niet zeer gunstigen toestand, vooral de hoofdwal was in zeer onsoliden staat; de toegangen tot het reduit zijn te naauw; in ieder geval zouden dus aan de vestingen aanzienlijke herstellingen noodig zijn. En nu had de geschiedenis der belegeringen geleerd, dat aardewerken de voorkeur verdienen boven muren; en was dat zoo, dan kwam 't wel in aanmerking, om nu deze ondervinding te gebruiken en zooveel mogelijk aardewerken aan te leggen. Deed men dat, men zou tevens de belangen en de eischen der bevolking in harmonie brengen met de Landsverdediging. 't Is waar, daaraan zijn groote kosten verbonden; maar wanneer men iets wil, dan kan men met weinig veel tot stand brengen; in het tegenovergestelde geval kan men de cijfers zoo voordragen, dat men er van terugschrikt. Zoo bijv. zou de gemeente Nijmegen gaarne geld willen geven voor den tot hare uitbreiding af te stanen grond, en het bedrag zou dan in mindering van de te maken kosten kunnen strekken. Gaarne bekende spreker overigens dat hij het amendement niet zou hebben voorgesteld, indien hij niet overtuigd ware, dat de Minister hetzelfde doel kan bereiken in zeer korten tijd, wanneer de nood daartoe drong. Hier gold het ook de questie, in hoever men kon toegeven aan den geest des tijds, door de eischen van het volk te verbinden aan de belangen der verdediging.

De heer *Storm van 's Gravesande* stemde volkomen in met den Minister, ten aanzien van de hoofdbeginselen van zijn beheer; en daarom had hij bij de algemeene discussien over dit hoofdstuk het woord niet gevoerd. Wat betreft de questie aan de orde betoogt de spreker, dat het voorbeeld van België slecht was gekozen, want dat dáár heerschte een hoogst foutief stelsel van defensie; en spreker zou wel eens willen zien het onthaal dat de Minister in de Kamer zou ontvangen, indien hij, gelijk met Antwerpen geschiedde, vele millioenen vroeg, alleen om de defensie ondergeschikt te maken aan de belangen der industrie. De vorige spreker erkent zelf de noodzakelijkheid van het geretrancheerde kamp; wat betreft de vestingwerken van Nijmegen betoogt de spreker dat Nijmegen geen vesting moet blijven, in dien zin dat het kon belegerd worden. Maar het geretrancheerde kamp *moest* hebben een reduit, en daartoe alléén zou Nijmegen dienen. Spreker treedt hier in eene technische ontwikkeling van de gesteldheid der vestingwerken van Nijmegen, daarbij betoogende dat de drooge grachten dienen als geretancheerde bastions; en dat het van 't uiterste gewigt is, om het geretrancheerde kamp *nu* aan te leggen en daarmede niet te wachten totdat de nood er toe dringen zou. Wat nu betreft het verruimen van de enceinte, daarvan zou het gevolg zijn dat het geretrancheerde kamp te klein zou zijn; de nadeelen daarvan werden door den spreker aangewezen uit de geschiedenis van vroegere oorlogen. Is het, vroeg spreker, te vorderen een zoo gewigtig strategisch punt los te laten, als het kamp zal worden, enkel in het belang eener enkele gemeente?

De heer *Dommer van Poldersveldt* licht nog een enkel punt toe, nl. het niet raadzame om te wachten met den aanleg van het kamp. Spreker betoogt dat er geen afstel behoeft te komen in de zaak van zoo groot gewigt; men zou de zaak ten spoedigste kunnen afdoen met het gemeentebestuur van Nijmegen. Nog eens herinnerde de spreker dat het hier gold een algemeen beginsel, nl. in hoever de verdediging kan en moet worden in verband gebragt met de belangen der industrie en van de bevolking.

De heer *van Bosse* is geen strategicus en bespreekt derhalve het amendement alleen uit het finantieel oogpunt. Het eindcijfer van hoofdstuk X is in de laatste jaren aanzienlijk geklommen; de Minister had de redenen daarvan in de stukken ontwikkeld en spreker zou zich daartegen nu niet verklaren. Maar wat betreft de uitgaven voor de fortificatie is de spreker niet zoo inschikkelijk; het blijkt hem niet dat het kamp te Nijmegen volstrekt noodzakelijk is en dan is de toestand der finantien van dien aard, dat men wel mogt uitzien naar alle middelen, om de meest mogelijke bezuiniging in acht te nemen. Ook de toestand van Europa kwam hem voor niet te zijn zoo dreigend van aanzien, om dadelijken aanleg van 't geretrancheerde kamp noodzakelijk te maken; vooral stelde hem gerust de politieke verandering die in Frankrijk had plaats gegrepen. Hierbij kwam ook in aanmerking het verlangen van Pruissen om over Nijmegen eene spoorweg-aansluiting te erlangen; de Regering heeft verklaard deze aansluiting niet te willen van wege de kosten, doch waarom dan gelijktijdig het geretrancheerde kamp met zoo groote kosten aangelegd?

De heer *Mackay* is nog niet beslist over het uit te brengen votum over het amendement; uit bezuiniging alléén zou hij het niet aannemen. Hij vroeg echter 1°, of bij uitzetting der enceinte werkelijk het kamp te klein zou zijn? 2°, of niet inderdaad bij die uitzetting de gemeente eene zoo belangrijke bijdrage zou willen geven, dat de kosten voor de verdediging voor een groot deel zouden gedekt worden?

De heer *de Casembroot*, Minister van Oorlog, zag af van de verdediging uit het militaire oogpunt van het geretrancheerde kamp, na de rede van den heer Storm. Alleen zou de Minister opmerken, dat de stad Nijmegen zelve en hare tegenwoordige enceinte van dien aard zijn, dat de troepen in eene gevaarlijke positie zouden komen indien zij daardoor zouden moeten retireren. Het kamp zal worden aangelegd ten oosten en zuidoosten van Nijmegen, dat nog het niet opgemerkte dubbele nut zou hebben, dat het, hoe ook aangevallen, een steunpunt zou vinden in de werken der stad. Wat betreft den gedeeltreerden toestand van de Nijmeegsche metselwerken, merkt de Minister op, dat het voor een groot deel bestaat op het oog, maar dat inwendig de toestand hecht is. De Minister had tot tweemaal toe opnemingen laten doen omtrent de kosten van het geretrancheerde

kamp, en van de uitzetting der enceinte. Dit laatste werk wilde de Minister wèl, maar uit de opnemingen bleek dat de meest eenvoudige plannen zouden kosten ruim 9 ton. Een beperkt plan van vesting-aanleg zou niet zijn in overeenstemming met 's Lands defensie; bovendien de haven zou steeds moeten vallen binnen de omwalling, en het gevolg zou zijn dat de handel dan toch niet veel zou gebaat zijn. Het is hier dus geheel eene geldquestie, en als nu de Kamer kon besluiten, om in het bijzonder belang van Nijmegen zoo veel schats op te offeren, dat zeker zou verminderd worden door de bijdrage der gemeente Nijmegen, de Minister zou het volgaarne zien gebeuren; niets liever dan dat. Maar het geretrancheerde kamp stond met die uitzetting der enceinte niet in het minste verband; want die uitzetting zou in ieder geval en ten allen tijde kunnen plaats hebben. Het amendement van den heer Thorbecke verloor dus geheel zijn raison d'être; want nu zou het slechts zijn eene veroordeeling van het defensie-stelsel, en dat was de meening niet van den heer Dommer. In antwoord op den heer van Bosse, zeide de Minister dat men geen tijd mogt verliezen om het Land in verdedigbaren toestand te brengen, hoe over de toekomst ook worde geoordeeld. Hij zou dat niet voor zijne verantwoording durven nemen, en in de aanneming van het amendement zou hij zien eene condemnatie van zijn stelsel, een toeroepen van de Kamer, „tot hiertoe en niet verder." Onaangenaam was het hem, deze woorden te moeten uitspreken; hij had daarmede geene bedreiging op het oog; maar zoodra de plannen niet konden worden toegestaan, die hij zich had voorgesteld uit te voeren, zou hij ook niet langer kunnen voortzetten de taak, die hij op zich had genomen.

De heer *Dommer* herhaalt, dat het zijne bedoeling niet is, om het defensie-stelsel des Ministers te condemneren; maar het gold alleen eene questie van uitstel, om de zaak nader in overweging te nemen, ten einde te trachten of de defensie niet kon worden gebragt in verband met de belangen der bevolking.

De heer *Mackay* zal het amendement verwerpen, omdat de Minister heeft verklaard: 1°, dat het kamp niet uitsluit de uitbreiding van de enceinte; 2°, dat de verdediging noodig maakt dat geretrancheerde kamp. — Gelijke verklaring legt de heer *de Bieberstein* af.

De heer *de Casembroot*, Minister van Oorlog, antwoordt dat hij overtuigd is van de zuivere bedoelingen des geachten voorstellers van 't amendement; maar het materiële gevolg van het amendement aangenomen zijnde, zou alleen zijn wat de Minister gemeend heeft te moeten verklaren.

De heer *van Nispen van Sevenaer* zal zich verklaren tegen het amendement op gelijken grond als de heeren Mackay en de Bieberstein, in de hoop dat de Minister er toe zal medewerken om de uitbreiding van de enceinte der stad te verkrijgen.

De heer *van Lijnden* legt gelijke verklaring af, omdat ook hij tegen het amendement stemmen zal.

De beraadslaging gesloten zijnde werd het amendement van den heer *Dommer verworpen* met 49 tegen 21 stemmen.

Vóór stemden de heeren Idserda, Poortman, Westerhoff, Anemaet, Betz, van der Linden, Dullert, Thorbecke, Strens, Kingma, van Bosse, Heemskerk Bz., Wijbenga, Reinders, Hoynck, van Hoëvell, Dommer, Zylker, van Eck, Olivier en Hugenholtz.

De XIIde afdeeling lokt in het algemeen geene discussie uit.

De artt. 26 tot en met 48 werden zonder discussie goedgekeurd.

Het hoofdstuk X werd daarna *aangenomen* met 48 tegen 20 stemmen.

Tegen stemden de heeren Poortman, Hugenholtz, Westerhoff, Betz, Wijbenga, Idserda, Meeussen, van der Linden, Dullert, Thorbecke, Kingma, van Bosse, Heemskerk Bz., Hoynck, Reinders, van Hoëvell, Zylker, van Twist, van Eck en Olivier.

Aan de orde is nu hoofdstuk XI der Staatsbegrooting (*Departement van Kolonien*).

De heer *Mijer* (te naauwernood verstaanbaar) verklaart zich tegen de uitspraak in het Verslag, „ dat de zegeningen die de Kolonien nog jaarlijks „ over het Moederland uitstorten, niet door, maar in „ weêrwil van den tegenwoordigen staat van zaken „ verkregen zijn." Integendeel, hij beaamde hetgeen de Minister van Kolonien daarop heeft geantwoord, en hij verklaart onbeschroomd dat Nederland zonder die koloniale instellingen de behaalde voordeelen niet zou bezitten. Hij schetst een paralel tusschen de West-Indische en de Oost-Indische Kolonien, om te komen tot het betoog dat het stelsel, hetwelk de laatsten beheerscht, in allen deele de voorkeur verdient; dat het, naar de geaardheid der inlandsche bevolking, bij uitnemendheid is geschikt om het algemeen welzijn te bevorderen; en inderdaad over Javaan en Europeaan rijke zegeningen verspreidt. Met betrekking tot de comptabiliteits-wet betoogde spreker dat hij genoegen nam in de verzekering des Ministers, dat deze die wet thans zou voordragen.

De heer *Thorbecke* behandelt eenige punten van de Memorie van Beantwoording: 1°, had de Minister beweerd dat er binnen de enge grenzen van ons Staatsbestuur niet veel ruimte overbleef voor willekeur in het beheer der Kolonien. Spreker meent dat die grenzen niet eng waren, en komt ook tot die overtuiging door de daarop volgende verklaring des Ministers, dat er meer waarborgen noodig waren voor instandhouding van eenmaal aangenomen beginselen. De Minister wilde daartoe eene afzonderlijke koloniale afdeeling hebben gevoegd bij den Raad van State; spreker zag daarin slechts het gevolg van eene nog grootere vrijheid van handelen voor den Minister. Hij zou tot een zoodanigen nieuwen bijstand niet durven adviseren, en geeft van het nadeelige daarvan o. a. een bewijs door te herinneren, hoe eene commissie had laten liggen de ontworpen zamenstelling van een wetboek van strafregt. De willekeur van een Minister van Kolonien bleek ook o. a. uit het drukpers-reglement, waarbij spreker constateerde, dat deze Minister zelf over dat reglement was verontwaardigd en eene wet op dat stuk had beloofd.

2°, behandelt spreker het punt van de comptabiliteitswet. Zoo er ééne zaak ware, die voor den Minister moest zijn een punt van eer, dan moest het zijn de indiening van die wet.

3°, verklaart de Minister in zijne memorie van beantwoording dat hij alleen beschikt over *verkregen* baten. Maar hoe verkregen? Alléén naar het oordeel van den Minister; was dat voldoende?

4°, gaarne zou spreker afwachten het resultaat van de onderzoekingen over spoorwegen op Java; maar hij had weinig vertrouwen op die deskundigen; sedert jaren waren commissien benoemd en zij hadden niets gedaan, ja ten slotte meer verward dan tot stand gebragt. Als een groot voorbeeld daarvan haalde hij o. a. aan de mislukte zending van den generaal-majoor von Gagern.

5°, ten aanzien van de versterking van het Nederl. bestanddeel in het leger, zet spreker op den voorgrond, dat hij zich ten laatste toe zou verzetten tegen elke poging, om Nederlanders naar Indië te zenden zonder hunne toestemming.

6°, met betrekking tot het tarief, erkent spreker gaarne dat de Minister voornemens is, om het te herzien; hij wijst op de redevoering van den heer Stolte om te komen tot de noodzakelijkheid van die herziening; daarentegen wijst hij op eene rede van den Minister van Financien (als lid voor Hoorn), waarin hij betoogde, dat de hooge regten op Java moesten worden gehandhaafd, om te dienen als eene belasting op den Javaan. Was de heffing van die hooge regten in het belang van onzen handel? En spreker vroeg of de denkbeelden, zoo even herinnerd, zouden tot leiddraad strekken bij de aanstaande herziening?

7°, besprak spreker de overgelegde lijst van pensioenen, om te komen tot het betoog, dat het noodzakelijk is, die zaak te regelen bij de wet. De aanmerkingen, bij deze lijst gevoegd, schijnen spreker toe geweest te zijn alle excuses wegens het niet-opvolgen van de voorschriften van het reglement; en juist *dit* was een grond om de zaak te regelen bij de wet. Bovenal wees spreker op de redenen, die waren aangevoerd voor de hooge pensioenen, verleend aan de heeren Kruseman en Mijer.

De heer *Rochussen*, Minister van Kolonien, herinnerde hoe hij bij de discussien over het adres en op 15 october te kennen had gegeven, zich voor te behouden over vele gewigtige koloniale punten nader te zullen spreken. De gelegenheid daartoe hoopte hij dat thans was aangebroken. Die nadere bespreking moest hij verlangen, omdat er onmiskenbaar op het koloniaal terrein eene spanning bestond. Hij was blootgesteld aan oneindig veel tegenstand; niet zoo zeer van de zijde dezer Kamer, als wel blootgesteld aan valsche voorstellingen en gevolgtrekkingen. Slechts één antwoord, aldus had hij den 15 october verklaard, was daarop te geven: nl. de ondersteuning van de Kamer. De Minister meende dat die verklaring was volkomen constitutioneel en dat, toen hij haar uitsprak, de Kamer verkeerde onder een indruk die hem Minister niet gunstig was; een indruk die belette, dat ze heeft kunnen overwegen de waarde van hetgeen de Minister dien dag voordroeg. Er bestond eene spanning, en de eerste eisch, waaraan voldaan moest worden, was dat men zich versta omtrent het beheer van Oost-Indië. Omtrent vele détails kan verschil van gevoelen blijven bestaan tusschen Kamer en Regering, maar geen verschil op den duur van algemeene strekking. Op nieuw herinnert de Minister hoe ten vorigen jare zijne begrooting werd aangenomen met algemeene stemmen op 2 na, en hoe hij, juist omdat hij zich vooraf ruiterlijk had verklaard, van die aanneming had afgeleid de gevolgtrekking, dat de Kamer bijna eenparig den Min., die zijne meening zoo ronduit had medegedeeld, niet heeft willen onthouden de middelen om te blijven aan het hoofd van het Departement van Kolonien. De Minister bragt dit in herinnering, omdat een paar dagen geleden in de Kamer was gehandeld over de vraag of eene begrooting alleen om haren inhoud dan ook om redenen daarbuiten mogt worden verworpen. De Minister was het in beginsel eens dat men de begrooting slechts naar haren inhoud moest beoordeelen. Op dat beginsel waren echter uitzonderingen. Achter dat beginsel wilde de Minister zich niet verschuilen en hij verklaarde te erkennen dat de uitzondering thans voor hem bestond. Gaf hij dit niet toe, men zou — omdat hij van overtuiging was en bleef dat eene motie der Kamer hem Minister niet bond — zich onttrekken aan den zin en de bedoeling van onze grondwettige instellingen. Dat had hij nooit gedaan; hij was steeds en blijft een voorstander van die instellingen, zonder daarom geacht te worden die te willen overbrengen in onze Overzeesche bezittingen. De Minister wilde zich rond verklaren, opdat de Kamer en de Natie precies mogten weten wat zij aan hem hadden. Hij zou er rond voor uitkomen dat het Voorl. Verslag èn om den inhoud èn om den generalen toon op hem een grievenden indruk had gemaakt. Den inhoud had hij punt voor punt beantwoord; maar van den generalen toon moest hij zeggen, dat hij daarin niet kon zien dat streven naar gemeen overleg tusschen de verschillende Staatsmagten, ofschoon dit het hoofddoel was der grondwettige instellingen. Wanneer reeds Engelands geschiedenis aantoonde, dat men daar zijne kracht ontleende door elkander te steunen in plaats van elkander te berispen, hoe veel te meer moest die kracht worden gezocht in een klein Land als het onze. De Minister weet dien toon niet aan de Kamer; maar hij weet dien, gelijk hij reeds vroeger had opgemerkt, aan de wijze waarop de verslagen werden opgemaakt; de groote meerderheid der Kamer had daaraan geen deel.

Eergisteren had de heer Westerhoff tot des Ministers groot leedwezen verklaard alleen tegen hoofdstuk XI te zullen stemmen, en voor zooveel de Minister zich herinnerde op grond van twee groote beschuldigingen namelijk, dat hij was inconstitutioneel en een reactionnair. Een inconstitutioneel en een reactionnair Minister moest niet in de Kamer staan, en daarom wenschte de Minister te bewijzen dat hij geen van beiden was. Zijn aanleg was nooit illiberaal geweest. Hij had voor de vrijheid van zijn Land naar buiten en van binnen niet alleen met de wapenen gestreden, maar ook in eene lange ambtelijke loopbaan. Maar juist omdat de Minister constitutioneel was, moest hij de Grondwet toepassen zoo als zij geschreven stond ten aanzien van onze Kolonien. Men had dezer dagen gezegd, dat men de Grondwet moest lief hebben. De Minister moest ronduit zeggen, dat in die Grondwet van 1848 — waarin voor sommige gevallen het tot dus ver uitsluitend opperbestuur van den Souverein met de Kamers werd gedeeld — niet genoeg betracht is geworden de hooge belangrijkheid en noodzakelijkheid van de bepalingen, die eigenlijk ter rigtige afbakening van dat aandeel hadden behooren gemaakt te worden.

De Grondwet bevat niet meer dan twee artt. over de Kolonien. In art. 59 is geenerlei juiste grens afgebakend; men twist over die grens jaar en dag; dezelfde personen veranderen daarover van gevoelen naar gelang van omstandigheden en zoo is art. 59 voor een Minister van Kolonien altijd eene klip, waarop hij, als de zee wat onstuimig is, stranden kan. En wat art. 60 betreft, de phrase is zeer schoon die er in is neergeschreven, maar men heeft het gedaan zonder destijds na te denken over de moeijelijkheden der uitvoering. De heeren van Nispen en van Twist hebben zelve bij de algemeene discussie over de Staatsbegrooting moeten erkennen, dat niets moeijelijker was dan deze wet, omdat alle handelsbewegingen van den Staat in Indië in het keurslijf eener comptabiliteitswet moeten worden gedrongen. Overigens aan het grondwettig voorschrift zou de Minister voldoen; hij had reeds getracht dat te doen. De hoofdgrondslag van het Kabinet van 1858 was, de regeling der finantien tusschen Moederstaat en Kolonien. Men had zich vast voorgenomen de toekomst niet te verbinden en om, wat de spoorwegen betreft, niet verder te gaan dan het bekende amendement van den heer Thorbecke, en om tevens den accijns op de brandstoffen af te schaffen. Door grooten aandrang, waaraan twee zijner vorige ambtgenooten niet genoeg weerstand hebben kunnen bieden, kwam die grondslag te vervallen, en men was er van lieverlede toe gekomen over eene verdere toekomst te beschikken. Intusschen had hij eene poging beproefd om eene wet in te dienen en hij had zelfs niet den raad gevolgd om de Staten-Generaal voorloopig tevreden te stellen door op hoofdstuk XI te brengen die uitgaven die hier te Lande geschieden. Hij had integendeel de zaak in den grond willen regelen; hij had voorgesteld eene vijfjarige begrooting met zeer ruime credieten om zich daar binnen te kunnen bewegen. Acht maanden lang wachtte de Kamer met een voorloopig verslag; de Minister maakte er geen verwijt van, maar hij beroept zich op het feit om te regtvaardigen zijne meening dat de Kamer volstrekt geen haast met de regeling der comptabiliteit scheen te maken, en dit te minder daar uit de Kamer gelijktijdig de aandrang opkwam, om te gelijker tijd de comptabiliteit hier te Lande te zien geregeld. Wat den Minister zelf betreft, hij wenscht contrôle. Teregt zeide de Kamer, neen teregt zeide het Land, dat, zoo enorme belangen als het geldt bij de kolonien niet moesten afhangen van één man. Al vertrouwde men hem dat hij niets dan het goede zou zoeken, toch kon hij zich vergissen en de Minister deed een beroep op twee voormalige ambtgenooten of hij niet bij elke gelegenheid de hooge noodzakelijkheid had betoogd om in te stellen òf een kolonialen raad òf eene koloniale sectie bij den Raad van State, geroepen om den Minister bij te staan. Toen na lange discussien het laatste middel was gekozen, ten einde in dien zin uitbreiding te geven aan art. 72 van de Grondwet, werd de uitwerking van dat beginsel natuurlijk opgedragen aan den Minister van Binnenlandsche Zaken. Die Minister is sedert afgetreden en er is daardoor vertraging ontstaan. Doch hetgeen is aangevoerd, strekt tot bewijs, dat de Minister van Kolonien geen willekeur oefent, veel min wil bestendigen. Bovendien blijft de Minister beweren dat de contrôle der Kamer voor een Minister die werkelijk grondwettig handelt, inderdaad diens handelingen binnen de wettelijke grenzen beperkt. Op die contrôle stelt de Minister grooten prijs; minder op die van de publieke pers, die hem Minister bij alle verguizing koel laat en onverschillig, omdat het hier geldt met groote juistheid *il n'y a que la vérité qui blesse*. Daargelaten of het inconstitutioneel is, om niet te handelen naar de meening eener motie van de Kamer, was de groote vraag of de Minister iets gedaan had hetgeen gestrekt had tegen het belang van den Staat? Wat de suikercultuur betreft, deed de Minister een beroep op de meerderheid van de commissie van onderzoek die — het staat in het rapport gedrukt te lezen — verklaard had dat, indien de regeling in 1858 ware tot stand gekomen, de Staat nu reeds jaarlijks een voordeel van 4 millioen guldens zou hebben gehad. Een ander bewijs dat de Staat niet was benadeeld bij die regeling, lag in de oppositie der belanghebbenden in Indië, waarvan de meesten weigeren tot die regeling toe te treden. Maar zegt men, de Minister deelt gunsten uit aan gunstelingen, en dan heeft men het oog op het contract Pangka. Neen, antwoordt daarop de Minister, wanneer de Kamer bedaard en onpartijdig des Ministers rede van 15 october naging, dan moest men erkennen dat de Staat met *f* 100,000 jaarlijks werd bevoordeeld. Van dat contract Pangka had men gemaakt een stok om er den Minister mede te slaan; maar wist men wel wat men eigenlijk had verlangd? Men heeft de fabriek aan de Gouvernements cultuur willen ontfutselen, om die fabriek te maken tot eene vrije cultuur; en wanneer dan het Gouvernement zou zijn opgekomen voor zijn regt, dan zou men hebben geschreeuwd over vandalisme. Men moge den Minister gelooven of niet, maar ten plegtigste moest hij verklaren, dat hij Minister, die ten aanzien van deze zaak op zoo schandelijke wijze was mishandeld en bezwalkt, in het belang van het Gouvernement een toeleg had verijdeld, om dat belang te krenken en waarvan hij de bewijzen thans in handen had.

Men had den Minister ook uitgekreten als reactionair. Men heeft daarbij meer bepaaldelijk het oog op de kwestie van den vrijen arbeid. De Minister had die zaak rijpelijk onderzocht, en in afwachting dat de discussien meer bijzonder op dat terrein zullen gebragt worden, wilde de Minister daarvan op dit oogenblik slechts het volgende zeggen: wanneer de Kamer er prijs op stelt om aanvankelijk Indië te behouden met een batig saldo en later Indië, al ware het zonder batig saldo, dan moest die vrije arbeid niet langer worden toegepast op de wijze als zulks in den laatsten tijd is geschied; want de Kamer kon er anders stellig op rekenen dat het batig saldo zou vervallen. Men mogt den Minister uitkrijten voor zoo reactionair als men wilde, als Minister des Konings moest hij verklaren dat, wanneer men instellingen van hier te Lande wilde overplanten te midden van eene bevolking waar duizend inlanders staan tegenover één Europeaan, met geheel andere zeden, begrippen, godsdienst, dan was op dit oogenblik in december 1860 voor Indië het vooruitzigt minder goed dan in december 1840, toen hij Minister voor het eerst den hagchelijken toestand onzer finantien schetste en niemand in die schets eene leemte heeft kunnen vinden, hoe gaarne men die daarin ook gezocht had. De Minister verlangde niet dat men hem op zijn woord zou gelooven; hij verwachtte dat men hem de bewijzen zou vragen.

De Minister ging daarna over tot het beantwoorden van de verschillende door den heer Thorbecke behandelde punten. Wat de willekeur en de toepassing van art. 72 der Grondwet betreft, daarop had de Minister reeds geantwoord.

Met betrekking tot het strafwetboek verklaart de Minister dat thans eene commissie was benoemd, bestaande uit den heer Junius van Hemert, den advocaat-generaal François, den hoogleeraar Keyser en den secretaris generaal bij het Departement, en dat de Minister met zijn ambtgenoot van justitie het eens waren omtrent de grondslagen van dat wetboek.

Met betrekking tot het drukpers-reglement herhaalde de Minister dat hij was een vriend van de vrijheid van drukpers, maar niet van de losbandigheid. Die losbandigheid gaf zich dagelijks lucht door insinuatien, die het karakter en de persoon des Ministers aantasten, door lasteringen die dagelijks in allerlei vormen verhaald werden en die zoo zeer vat hadden dat zelfs de naaste betrekkingen vroegen: is het dan werkelijk waar dat ge zoo boosaardig, zoo willekeurig, zoo onregtvaardig, zoo reactionair zijt? Het was een groot offer dat de Minister bragt om zich over dit alles heen te zetten; maar hij bragt dat offer, omdat hij eene groote taak had te vervullen. Na een langen levensloop had hij het niet geoorloofd gevonden om alleen voor zich te zorgen en om de aangenaamste wijze van leven aan te nemen; de verpligting was hem opgelegd om die taak te vervullen, maar wanneer die verpligting door een ander werd overgenomen, hij Minister zou hem daarvoor de doode hand niet nadragen.

Wat aangaat de comptabiliteitswet herinnerde de Minister dat hij trachten zal die wet aan te bieden, maar hij wees ook op de moeijelijkheid om daarbij op te lossen het groote problema dat strekken moest om te zorgen dat Indië ook een billijk deel erlangde in de baten. Wanneer Indië geene baten gaf, dan waren de comptabiliteits-wetten spoedig gemaakt. In 1826 toen eene leening voor Indië moest worden gesloten, toen beweerde de Kamer dat zij geen geld behoefde te geven: dat dit de taak was van het opperbestuur. Maar wanneer het baten zijn, dan rees de moeijelijkheid; dan zeide men in Indië teregt, al die baten zijn de gevolgen van onze vlijt en van onze dapperheid en hier in het Land werden de eischen steeds grooter en werd het spreekwoord bewaarheid *l'appétit vient en mangeant*. De groote moeijelijkheid bestond daarin om in Indië's behoeften te voorzien zoo ruim, dat Indië in stand kon blijven. Wie zou dat beslissen? In dat opzigt meende de Minister stond de Minister van Kolonien door den aard zijner positie op het meest onpartijdige standpunt.

De zending van twee deskundigen naar Indië betrekkelijk het spoorwegvervoer aldaar, werd door den Minister verdedigd, zullende de plannen leiden tot verhoogde productie. De heer Stieltjes was gekozen omdat diens werken getuigden van het juiste begrip om in Indië een praktisch verband tot stand te brengen tusschen het vervoer te water en dat te land. De heer Dickson was benoemd omdat hij het voorstel gedaan had, om, gesteund door kapitalisten, zonder subsidie een spoorweg aan te leggen voor goederen-vervoer tusschen Samarang en de Vorstenlanden.

Wat betreft de aangehaalde zending van den heer von Gagern, daaromtrent verschilde de Minister met den heer Thorbecke; volgens hem had die zending goede resultaten gehad. Met betrekking tot de kwestie der lotelingen merkte de Minister op dat het beter ware om dat punt bij de behandeling der wet op de nationale militie te bespreken; maar dat dan toch ook in Frankrijk de regel geldt om den milicien vrijheid te geven vrijwillig zonder toestemming der ouders over te teekenen.

Omtrent de tariefkwestie verklaart de Minister dat de rapporten op zijne ruwe schets in den nazomer waren ingekomen, en dat het hooge fiscale tarief en de protectionistische regten in milden zin zouden worden herzien. Of ze zóó mild zouden zijn als misschien verlangd werd kon de Minister niet zeggen, want ook de belangen van het nijvere Twenthe moesten daarbij in het oog gehouden worden. Zelf de heer van der Linden had den Minister vroeger herinnerd dat men die regten niet te zeer moest verminderen, zoo lang de nijverheid niet was geholpen door aanleg van spoorwegen en door eene afschaffing van den accijns op de brandstoffen. Spoorwegen zouden nu komen; de belofte tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen was nog niet vervuld en daarom moest men ook in deze zaak voorzigtig handelen. Wat de Min. van Finantien ook uit een fiscaal oogpunt nuttig oordeelde, de Minister van Kolonien wilde aan de tariefsherziening de rigting geven van ontwikkeling onzer handelsbeweging. Dat tarief zou nog in den loop dezer Zitting worden aangeboden; of de Minister dat zou aanbieden, dat zou afhangen van de Kamer in het algemeen wanneer zij den Min. wilde schragen.

Eindelijk besprak de Minister de kwestie der pensioenen. Ja, er was behoefte aan eene regeling, maar niet groote, althans niet zoodanige om haar aan al het andere te doen voorafgaan; en hier had de Minister den heer van Twist tot bondgenoot, die als Gouverneur-Generaal ten betooge daarvan een merkwaardig verslag had uitgebragt. Of die regeling bij de wet dan wel bij besluit moest plaats hebben, daaromtrent wenschte de Minister nog vrij te blijven. Intusschen zag hij in regeling bij de wet een niet zoo groot overwegend bezwaar als in andere onderwerpen, die diep ingrijpen in de Javaansche huishouding en waarover de Kamer — en zij moest het niet kwalijk nemen dat de Minister het zei — niet kon oordeelen. — Komende tot bijzonderheden, herinnert de Minister met betrekking tot het pensioen van den heer Kruseman, dat het geweest was eene handeling van wijlen den heer Baud; en ten aanzien van het pensioen van den Mijer, dat die heer niet in zijn belang maar in het belang van het Land werd overgehaald om de portefeuille van Kolonien te aanvaarden, in plaats van naar Indië terug te keeren, waar hij dan zeer zeker als vice-president van den Raad van Nederlandsch Indië zou zijn ingevallen. Het was dus in het belang geweest van het Land dat het pensioen was verleend, want de Minister was overtuigd dat men het anders onmogelijk zou maken uit Indische hoofdambtenaren geschikte personen voor het Ministerschap te vinden. Buiten het pensioen-reglement was niet getreden; want ten aanzien van den vice-president en de Raden van Nederlandsch Indië heeft de Koning zich bij dat reglement voorbehouden om elk geval afzonderlijk te regelen.

Ten slotte zeide de Minister dat hij zou wenschen dat de kwestie van vrijen arbeid en zijne geheele politieke rigting werd rijpelijk gediscuteerd, opdat men hier, maar bovenal in Indië zou weten, welken weg zou worden opgegaan. De Minister hoopte nader aanleiding te zullen vinden om de groote koloniale vraagstukken behoorlijk te kunnen toelichten. Mogt dit echter het geval niet zijn, mogt de Kamer eenvoudig overgaan tot stemmen, dan had hij der Kamer toch niet te gelooven wat de dagbladen van hem zeiden, nl. dat de Minister van Kolonien zich vastklemde aan zijne portefeuille. Wie zijne positie, wie zijne rigting, wie zijn karakter kende, kon dat niet gelooven. Hij zou gerustelijk die stemming afwachten. Hij zeide het den Minister van Oorlog van heden morgen na: ook verder wilde hij de moeijelijke taak trachten te vervullen, doch zonder af te wijken van zijne rigting. Wanneer de Kamer eene stem uitbragt gelijk het Voorloopig Verslag deed voorzien, wanneer nl. dat Verslag precies de meening der Kamer uitdrukte, dan voorzeker was eene zoodanige stemming niet aangenaam voor den Minister; maar daartegenover stond een groot equivalent, te weten voor een beginsel te vallen. Slechts om ééne reden zou de Minister zoodanig votum betreuren; hij had gaarne zijne carrière besloten met de emancipatie der slaven in West-Indië, en hoe eervol het ook ware eene wet tot stand te brengen op de comptabiliteit en hoe roemrijk eene wet op de drukpers, die licht zou verspreiden over de aarde, zonder gevaarlijk te zijn voor onze kolonien, hooger genot had de Minister zich voorgesteld van zijn arbeid ten behoeve van de afschaffing der slavernij. De Minister hoopte eindelijk dat hij in zijne rede niemand had gekwetst en hij noodigde alle leden uit, die belang stelden in het belang onzer kolonien, om met betrekking tot de groote koloniale vraagstukken te treden in eene wisseling van gedachten, en de Minister vertrouwde op de gevraagde inlichtingen voldoende antwoord te zullen geven.

De heer *Duymaer van Twist* vraagt het woord, doch wegens het vergevorderde uur wordt de zitting verdaagd tot morgen ochtend ten 11 ure.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.